

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 25.11.2020
COM(2020) 767 final

2020/0340 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**Euroopa andmehalduse kohta
(andmehaldust käsitlev õigusakt)**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2020) 405 final} - {SWD(2020) 295 final} - {SWD(2020) 296 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolev seletuskiri on lisatud ettepanekule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta,¹ mis käsitleb andmehaldust. Tegemist on esimese meetmepaketiga, mis kuulutati välja Euroopa 2020. aasta andmestrateegias². Vahendi eesmärk on parandada andmete kasutamiseks kättesaadavust, suurendades usaldust andmevahendajate vastu ja täiustades andmeajagamismehhanisme kogu ELis. Vahend peaks käsitlema järgmisi olukordi:

- avaliku sektori andmete taaskasutamiseks kättesaadavaks tegemine olukordades, kus selliste andmete suhtes kehtivad teiste isikute õigused³;
- andmete jagamine ettevõtjate vahel mis tahes vormis tasu eest;
- isikuandmete kasutamise võimaldamine „isikuandmete jagamise vahendaja“ abil, kelle eesmärk on aidata üksikisikutel kasutada oma isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid õigusi;
- andmete kasutamise lubamine altruistlikel põhjustel.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käimasolev algatus hõlmab eri liiki andmevahendajaid, kes käitlevad nii isikuandmeid kui ka isikustamata andmeid. Seetõttu on eriti tähtis koostoime isikuandmeid käsitlevate õigusaktidega. EL on loonud isikuandmete kaitse üldmääruse⁴ ja e-privatsuse direktiiviga⁵ kindla ja usaldusväärse õigusraamistiku isikuandmete kaitseks ning seadnud standardi kogu maailma jaoks.

Käesoleva ettepanekuga täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1024 avalikandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (avalikandmete direktiiv)⁶. Käesolevas ettepanekus käsitletakse andmeid, mis on avaliku sektori asutuste valduses ja mille suhtes kohaldatakse teiste isikute õigusi ning mis seetõttu jäävad nimetatud direktiivi kohaldamisalast välja. Ettepanek on loogiliselt ja sidusalt seotud muude Euroopa andmestrateegia raames välja kuulutatud algatustega. Selle eesmärk on hõlbustada andmeajagamist, muu hulgas suurendades usaldust andmeajagamisvahendajate vastu, keda eri andmeruumides eeldatavasti kasutatakse. Ettepaneku eesmärk ei ole anda, muuta ega tühistada andmetele juurdepääsu ja andmekasutusega seotud märkimisväärseid õigusi. Seda liiki meetmeid kavandatakse võimalikus andmealases õigusaktis (2021)⁷.

Vahend on inspireeritud teadusandmete jaoks välja töötatud andmehalduse ja taaskasutamise põhimõtetest. FAIR-põhimõtete⁸ kohaselt peaksid sellised andmed olema põhimõtteliselt leitavad, kättesaadavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad.

¹ Õigusakti lõplik vorm sõltub vahendi sisust.

² [COM\(2020\) 66 final](#).

³ „Andmed, mille kasutamine sõltub teiste õigustest“ või „andmed, mille suhtes kehtivad teiste isikute õigused“ hõlmavad andmeid, mille suhtes võidakse kohaldada andmekaitsealaseid õigusakte või intellektuaalomandi õigust või mis võivad sisaldada ärisaladusi või muud tundlikku äriteavet.

⁴ [ELT L 119, 4.5.2016](#), lk 1–88.

⁵ [EÜT L 201, 31.7.2002](#), lk 37–47.

⁶ [ELT L 172, 26.6.2019](#), lk 56–83.

⁷ Vt [COM\(2020\) 66 final](#).

⁸ <https://www.force11.org/group/fairgroup/fairprinciples>

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Valdkondlikud õigusaktid andmetele juurdepääsu kohta on vastu võetud või ettevalmistamisel ning käsitlevad kindlakstehtud turutõrkeid valdkondades, nagu autotööstus⁹, makseteenuste osutamine¹⁰, arukate arvestite teave¹¹, elektrivõrgu andmed¹², intelligentsed transpordisüsteemid¹³, keskkonnateave¹⁴, ruumiandmed¹⁵ ja tervishoiusektor¹⁶. Käesoleva ettepanekuga toetatakse olemasolevate õigusnormide alusel kättesaadavaks tehtud andmete kasutamist, ilma neid õigusnorme muutmata või uusi valdkondlikke kohustusi loomata.

Ettepanek ei piira konkurentsioiguse kohaldamist, on koostatud kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 101 ja 102 ning ei piira ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ (infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul) sätete kohaldamist¹⁷.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva määruse asjakohaseks õiguslikuks aluseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114. Vastavalt sellele artiklile peab EL võtma nii õigus- kui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmeid, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine. Kõnealune algatus on osa Euroopa 2020. aasta andmestrateegiast, mille eesmärk on tugevdada ühtset andmeturgu. Majanduse ja ühiskonna üha suurema digitaliseerimisega kaasneb oht, et liikmesriigid võtavad andmehaldusega seotud õigusakte järjest rohkem vastu kooskõlastamata viisil, mis suurendaks ühtse turu killustatust. Juhtimisstruktuuride ja -mehhanismide loomine, mis tagaksid kooskõlastatud lähenemisviisi andmete kasutamiseks eri valdkondades ja liikmesriikides, aitaks andmepõhise majanduse sidusrühmadel ühtse turu mastaabist kasu saada. See aitab kaasa andmete ühtse turu loomisele, võimaldades ühtlustatud sätete abil uudsete teenuste tekkimist ja nende piiriülest toimimist.

Digitaalpoliitika kuulub ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse. ELi toimimise lepingu artikli 4 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud, et ühtse turu ja tehnoloogia arendamise valdkonnas võib EL võtta konkreetseid meetmeid, kuid see ei piira liikmesriikidel oma pädevuse teostamist samades valdkondades.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettevõtjad vajavad sageli andmeid mitmest liikmesriigist, et nad saaksid töötada välja kogu ELi hõlmavaid tooteid ja teenuseid, sest üksikutes liikmesriikides kättesaadavad andmevalimid ei ole sageli piisavalt rikkalikud ja mitmekesised, et võimaldada tuvastada mustreid suurandmetes või kasutada masinõpet. Lisaks võib juhtuda, et ühes liikmesriigis välja töötatud andmepõhiseid tooteid ja teenuseid on vaja kohandada vastavalt teise

⁹ [ELT L 188, 18.7.2009](#), lk 1, muudetud väljaandes [ELT L 151, 14.6.2018, lk 1](#).

¹⁰ [ELT L 337, 23.12.2015](#), lk 35–127.

¹¹ [ELT L 158, 14.6.2019](#), lk 125–199; [ELT L 211, 14.8.2009](#), lk 94–136.

¹² [ELT L 220, 25.8.2017](#), lk 1–120; [ELT L 113, 1.5.2015](#), lk 13–26.

¹³ [ELT L 207, 6.8.2010](#), lk 1–13.

¹⁴ ELT L 41, 14.2.2003, lk 26–32.

¹⁵ ELT L 108, 25.4.2007, lk 1–14.

¹⁶ Seadusandlik ettepanek tervishoiu Euroopa andmeruumi kohta on kavas esitada 2021. aasta neljandas kvartalis: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A91ce5c0f-12b6-11eb-9a54-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF

¹⁷ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16.

liikmesriigi klientide eelistustele, ning selleks on vaja kohalikke andmeid liikmesriikide tasandil. Seega on vaja andmete sujuvat liikumist kogu ELi hõlmavates ja valdkondade vahelistes väärtusahelates, mis kindlasti eeldab hästi ühtlustatud õiguskeskkonda. Arvestades andme jagamise tähtsust ja piiriülest olemust, saab üksnes liidu tasandil võetavate meetmetega tagada, et kasutusele võetakse andme jagamise Euroopa mudel usaldusväärsete andmevahendajatega ettevõtete vaheliseks andme jagamiseks ja isikuandmeruumide jaoks.

Andmete ühtne turg peaks tagama, et avaliku sektori, ettevõtjate ja kodanike andmed on kättesaadavad ja kasutatavad võimalikult tulemuslikult ja vastutustundlikult, samal ajal kui ettevõtjad ja kodanikud säilitavad kontrolli enda loodud andmete üle ning nende kogumisse tehtud investeeringud on kaitstud. Parema juurdepääsu andmetele tooks kaasa selle, et äriühingud ja teadusasutused edendaksid representatiivset teaduse arengut ja turuinnovatsiooni ELis tervikuna, mis on eriti tähtis olukordades, kus on vaja ELi kooskõlastatud tegevust, näiteks COVID-19 kriisi puhul.

- **Proportsionaalsus**

Algatus on taotletavate eesmärkidega proportsionaalne. Kavandatava õigusaktiga luuakse tugiraamistik, mis ei lähe kaugemale kui eesmärkide saavutamiseks vajalik. Sellega ühtlustatakse mitmesugused andme jagamistavad, austades samal ajal liikmesriikide õigust korraldada oma haldamist ja võtta vastu õigusakte avaliku sektori teabele juurdepääsu kohta. Andmevahendajate teavitamise raamistik ja andmealtruismi mehhanismid aitavad saavutada suurema usalduse nende teenuste vastu, piiramata tarbetult asjaomaseid tegevusi, ning aitavad arendada selliste andmete vahetamise siseturgu. Algatus annab ühtlasi märkimisväärse paindlikkuse valdkondlikul tasandil kohaldamiseks, sealhulgas Euroopa andmeruumide tulevaseks arendamiseks.

Kavandatava määrusega kaasnevad finants- ja halduskulud, mida kannavad peamiselt liikmesriikide ametiasutused, samal ajal kui mõned kulud jäävad ka andmekasutajate ja andme jagamisteenuse osutajate kanda, et tagada käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmine. Eri valikute ning nende eeldatavate kulude ja saadava kasu uurimine võimaldas aga vahendi tasakaalustatud ülesehitust. See jätab liikmesriikide ametiasutustele piisavalt paindlikkust, et otsustada finantsinvesteeringute taseme üle ja kaaluda võimalusi selliste kulude katmiseks haldustasude kaudu, pakkudes samal ajal üldist kooskõlastamist ELi tasandil. Samamoodi tasakaalustab andmekasutajate ja andme jagamisteenuse osutajate kulusid väärtus, mis tuleneb laiemast andmetele juurdepääsust ja andmekasutusest ning uuete teenuste kasutuselevõtust.

- **Vahendi valik**

Määruse valimist õiguslikuks vahendiks õigustab asjaolu, et ülekaalus on elemendid, mis nõuavad ühetaolist kohaldamist, mis ei jäta liikmesriikidele rakendamisruumi ja millega luuakse täielikult horisontaalne raamistik. Need elemendid hõlmavad andme jagamisteenuse osutajate teatamiskohustust, andmealtruismi mehhanisme, aluspõhimõtteid, mida kohaldatakse selliste avaliku sektori andmete taaskasutamise suhtes, mis ei ole kättesaadavad avaandmetena või mille suhtes ei kohaldata valdkondlikke ELi õigusakte, ning kooskõlastamisstruktuuride loomist Euroopa tasandil. Määruse vahetu kohaldatavus võimaldaks vältida rakendamisperioodi ja -protsessi liikmesriikide jaoks, võimaldades samal ajal luua lähitulevikus ühised Euroopa andmeruumid kooskõlas ELi taastekavaga¹⁸.

¹⁸

[COM\(2020\) 456 final](#).

Samal ajal ei ole määruse sätteid liiga normatiivsed ja jätavad liikmesriikidele ruumi võtta mitmel tasandil meetmeid seoses elementidega, mis ei kahjusta algatuse eesmäärke, eelkõige selliste pädevate asutuste loomisega, kes toetavad avaliku sektori asutusi nende ülesannete täitmisel, mis on seotud avaliku sektori teatavat liiki andmete taaskasutamisega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Veebipõhine avalik konsultatsioon algas 19. veebruaril 2020 Euroopa andmestrategie¹⁹ vastuvõtmise päeval ja lõppes 31. mail 2020. Konsultatsioonis märgiti selgesõnaliselt, et see algatati käesoleva algatuse ettevalmistamiseks, ning selle asjakohastes osades ja küsimustes käsitleti algatusega hõlmatud teemasid. Konsultatsioon oli suunatud igat liiki sidusrühmadele.

Kokku sai komisjon 806 vastust, millest 219 saadi äriühingutelt, 119 ettevõtjate ühendustelt, 201 ELi kodanikelt, 98 akadeemilistelt ja teadusasutustelt ning 57 avaliku sektori asutustelt. Tarbijate hääli esindas 7 vastajat ja 54 vastajat olid valitsusvälised organisatsioonid (sh 2 keskkonnaorganisatsiooni). 219 ettevõttest / ettevõtjate organisatsioonist 43,4 % olid VKEd. Kokkuvõttes saadi 92,2 % vastustest EL 27-lt. Väga vähesed vastajad märkisid, kas nende organisatsioonil oli kohalik, piirkondlik, riiklik või rahvusvaheline ulatus.

Esitati 230 kirjalikku seisukohta, mis olid kas lisatud küsimustiku vastustele (210) või saadeti eraldi (20). Seisukohad sisaldasid mitmesuguseid tõekspidamisi veebiküsimustiku teemade kohta, eelkõige seoses ühiste andmeruumide haldamisega. Neis esitati arvamusi nimetatud andmeruumide peamiste põhimõtete kohta ning väljendati tugevat toetust standardite prioriseerimisele ja andmealtruismi kontseptsioonile. Samuti osutati neis vajadusele kaitsemeetmete järele andmevahendajatega seotud meetmete väljatöötamisel.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Selleks et uurida koos asjaomaste ekspertidega kindlaksmääratud valdkondades ühiste Euroopa andmeruumide loomise raamtingimusi, toimus 2019. aastal Euroopa ühiste andmeruumide teemal 10 seminari ning 2020. aasta mais korraldati veel üks seminar. Seminaridel, kus osales enam kui 300 peamiselt era- ja avaliku sektori sidusrühma, käsitleti nii eri valdkondi (põllumajandus, tervishoid, rahandus/pangandus, energeetika, transport, kestlikkus/keskkond, avalikud teenused, arukas tootmine) kui ka valdkondadevahelisi aspekte (andme-eetika, andmeturud). Seminaridel osalesid nende valdkondadega tegelevad komisjoni talitused. Valdkondlikud seminarid aitasid kindlaks teha eri valdkondade ühised elemendid, millega tuleb tegeleda horisontaalse juhtimisraamistiku loomise kaudu.

- **Mõjuhindang**

Käesoleva ettepaneku kohta tehti mõjuhindang. 9. septembril 2020 esitas õiguskontrollikomitee negatiivse arvamuse. 5. oktoobril 2020 esitas komitee reservatsioonidega positiivse arvamuse.

Mõjuhindangus uuritakse lähtestsenaariume, poliitikavalikuid ja nende mõju neljas sekkumisvaldkonnas, nimelt a) selliste avaliku sektori andmete tõhusama kasutamise mehhanismid, mida ei saa teha kättesaadavaks avaandmetena, b) andmevahendajate sertifitseerimis- või märgistamisraamistik, c) andmealtruismi soodustavad meetmed ning d)

¹⁹ [COM/2020/66 final](#).

ELi tasandi struktuur, mis toimiks juhtimise horisontaalsete aspektide koordineerimise ja suunamise mehhanismina.

Kõigi sekkumisvaldkondade puhul leiti, et poliitikavalik 1, mille kohaselt kooskõlastatakse tegevust ELi tasandil pehmete regulatiivsete meetmetega, ei ole piisav, sest see ei muudaks märkimisväärselt olukorda võrreldes lähtestsenaariumiga. Seepärast keskenduti põhianalüüsis poliitikavalikutele 2 ja 3, mis hõlmasid vastavalt väheintensiivset ja intensiivset regulatiivset sekkumist. Eelistatud poliitikavalik osutus alljärgnevaks väiksema ja suurema intensiivsusega regulatiivsete sekkumiste kombinatsiooniks.

Mehhanismide puhul, millega edendatakse teatavate selliste avaliku sektori andmete kasutamist, mille kasutamise suhtes kehtivad teiste isikute õigused, kehtestatakse nii väheintensiivse kui ka intensiivse poliitikavalikuga kogu ELi hõlmavad eeskirjad sellise teabe taaskasutamise kohta (eelkõige mitteeksklusivsus). Väheintensiivne regulatiivne sekkumine nõuaks, et avaliku sektori asutused, kes lubavad sellist taaskasutamist, oleksid tehniliselt varustatud, et tagada igakülgne andmekaitse, eraelu puutumatuse ja konfidentsiaalsus. Samuti sisaldaks see kohustust liikmesriikidele näha sellistele andmetele juurdepääsu taotluste jaoks ette ühtne kontaktpunkt, määramata kindlaks selle täpset institutsioonilist ja halduslikku vormi. Intensiivse poliitikavaliku puhul oleks ette nähtud, et iga liikmesriigi kohta luuakse üks ühtne andmetega seotud lubade andmise asutus. Arvestades viimasega seotud kulusid ja teostatavuse küsimusi, eelistatakse väheintensiivset regulatiivset sekkumist.

Usaldusväärsete andmevahendajate sertifitseerimiseks või märgistamiseks kavandati väheintensiivset regulatiivset sekkumist, mis koosneks leebemast vabatahtlikust märgistamismehhanismist, mille puhul liikmesriikide määratud pädevad asutused (mis võivad olla ka ühtse kontaktpunkti mehhanismid avaliku sektori andmete paremaks taaskasutamiseks) kontrolliksid vastavust märgise saamise ja märgise andmise nõuetele. Intensiivne regulatiivne sekkumine seisnes kohustuslikus sertifitseerimiskavas, mida haldaksid eraõiguslikud vastavushindamisasutused. Kuna kohustuslik kava tekitaks suuremaid kulusid, võib sellel olla takistav mõju VKEdele ja idufirmadele ning turg ei ole kohustusliku sertifitseerimiskava jaoks piisavalt küps; seepärast peeti eelistatud poliitikavalikuks väheintensiivset regulatiivset sekkumist. Siiski loeti teostatavaks alternatiiviks ka intensiivne regulatiivne sekkumine kohustusliku kava kujul, kuna see suurendaks märkimisväärselt usaldust andmevahendajate tegevuse vastu ning võimaldaks kehtestada selged eeskirjad selle kohta, kuidas need vahendajad peaksid Euroopa andmeturul tegutsema. Pärast täiendavaid arutelusid komisjonis otsustati valida vahepealne lahendus. See hõlmab teatamiskohustust koos järelkontrolliga selle üle, kas liikmesriikide pädevad asutused täidavad oma tegevusele kehtestatud nõudeid. Lahenduse eeliseks on kohustuslik kord, ent samal ajal vähendab see turuosaliste regulatiivset koormust.

Andmealtruismi puhul seisnes väheintensiivne regulatiivne sekkumine vabatahtlikus sertifitseerimisraamistikus organisatsioonidele, kes soovivad selliseid teenuseid osutada, samal ajal kui intensiivse regulatiivse sekkumisega nähti ette kohustuslik lubade andmise raamistik. Kuna viimane tagaks suurema usalduse andmete kättesaadavaks tegemise vastu, mis võiks aidata kaasa suurema hulga andmete kättesaadavaks tegemisele andmesubjektide ja ettevõtjate poolt ning tõsta arengu- ja teadusuuringute taset, tekitades samal ajal võrreldavaid kulusid, märgiti mõjuhinnangus, et see on kõnealuse sekkumisvaldkonna jaoks eelistatud valik. Edasised arutelud komisjonis tõid siiski esile täiendavaid probleeme, mis käsitlesid andmealtruismiga tegelevate organisatsioonide võimalikku halduskoormust ning kohustuste seost tulevaste valdkondlike andmealtruismi algatustega. Sel põhjusel valiti alternatiivne lahendus, mis andis andmealtruismiga tegelevatele organisatsioonidele võimaluse

registreerida end ELis tunnustatud andmealtruismi organisatsioonina. See vabatahtlik mehhanism aitab suurendada usaldust ning ühtlasi kaasneb sellega väiksem halduskoormus kui nii kohustuslik lubade andmise raamistiku kui ka vabatahtliku sertifitseerimise raamistikuga.

Euroopa horisontaalse juhtimismehhanismi jaoks tähendas väheintensiivne regulatiivne sekkumine eksperdirühma loomist, samas kui intensiivne regulatiivne sekkumine seisnes juriidilise isiku staatusega sõltumatu struktuuri loomises (sarnaselt Euroopa Andmekaitseinspektsiooniga). Võttes arvesse intensiivse poliitikavaliku kasutuselevõtu suuri kulusid ja poliitilise teostatavuse madalat taset, valiti väheintensiivne poliitikavalik.

Mõjuhinnaugut toetav uuring²⁰ näitas, et ehkki baasstsenaariumi kohaselt peaksid andmemajandus ja andmeajamise majanduslik väärtus kasvama hinnanguliselt 533–510 miljardi euron (3,87 % SKPst), suureneks see eelistatud ja kombineeritud poliitikavaliku puhul 540,7–544,4 miljardi euron (3,92–3,95 % SKPst). Nende summade puhul võetakse üksnes piiratud määral arvesse järgmise etapi kasu, mis väljendub paremates toodetes, suuremas tootlikkuses ja ühiskondlike probleemide (nt kliimamuutused) lahendamise uuendustes moodustes. See kasu on tõenäoliselt palju suurem kui otsene kasu.

Samal ajal võimaldaks see poliitikavalikute pakett luua andmeajamise Euroopa mudeli, mis oleks alternatiiviks praegusele integreeritud tehnoloogiaplatvormide ärimudelile, pakkudes neutraalseid andmevahendajaid. See algatus võib muuta andmepõhist majandust, suurendades usaldust andmeajamise vastu ja stimuleerides ühiste Euroopa andmeruumide arendamist, kus füüsilistel ja juriidilistel isikutel on kontroll enda loodud andmete üle.

- **Põhiõigused**

Kuna isikuandmed kuuluvad määruse teatavate osade kohaldamisalasse, on meetmed kavandatud viisil, mis on täielikult kooskõlas andmekaitsealaste õigusaktidega ning suurendab tegelikult füüsiliste isikute kontrolli nende loodud andmete üle.

Avaliku sektori andmete parema taaskasutamise puhul järgitakse nii andmekaitse, eraelu puutumatuse kui ka omandiga seotud põhiõigusi (seoses omandiõigusega teatavatele andmetele, mis on näiteks äriiselt konfidentsiaalsed või kaitstud intellektuaalomandi õigustega). Samuti peavad andmesubjektidele teenuseid pakkuvad andmeajamisteenuste osutajad järgima kohaldatavaid andmekaitse norme.

Andmevahendajate teavitamise raamistik puudutaks ettevõtlusvabadust, kuna see hõlmaks selliste üksuste toimimise eeltingimuseks teatavaid piiranguid mitmesuguste nõuete näol.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei mõjuta eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Andmepõhise majanduse dünaamilise olemuse tõttu on mõju arengu jälgimine selles valdkonnas sekkumise keskne osa. Selleks et valitud poliitikameetmed tõepoolest annaksid soovitud tulemusi ja et saada teavet võimalike tulevaste läbivaatamiste jaoks, on vaja jälgida ja hinnata käesoleva määruse rakendamist.

²⁰ Euroopa Komisjon (2020, avaldamisel). *Selle mõjuhinnaugu tugiuuring SMART 2019/0024*, koostanud Deloitte.

Konkreetsete eesmärkide ja regulatiivsete kohustuste jälgimine toimub sidusrühmade seas tehtavate representatiivsete uuringute ja andme jagamise tugikeskuse töö kaudu ning Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu eri sekkumisvaldkondi käsitlevate aruannete kaudu, mille jaoks on spetsiaalsed riiklikud ametiasutused esitanud oma andmed, samuti vahendi läbivaatamist toetava hindamisuuringu kaudu.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükis määratletakse määruse reguleerimise ja kogu õigusaktis kasutatavad mõisted.

II peatükiga luuakse mehhanism teatavatesse kategooriatesse kuuluvate avaliku sektori kaitstud andmete taaskasutamiseks, mille tingimuseks on teiste isikute õiguste austamine (eelkõige isikuandmete kaitse, aga ka intellektuaalomandi õiguste ja ärisaladuse kaitse). See mehhanism ei piira valdkondlike ELi õigusaktide kohaldamist, mis käsitlevad neile andmetele juurdepääsu ja nende taaskasutamist. Selliste andmete taaskasutamine ei kuulu direktiivi (EL) 2019/1024 (avaandmete direktiiv) kohaldamisalasse. Selle peatüki sätteid ei anna õigust selliseid andmeid taaskasutada, vaid sätestavad ühtlustatud põhitingimused, mille alusel võib lubada selliste andmete taaskasutamist (nt mitteeksklusiivsuse nõue). Sellist taaskasutamist lubavad avaliku sektori asutused peaksid olema tehniliselt varustatud, et tagada igakülgne andmekaitse, eraelu puutumatus ja konfidentsiaalsus. Liikmesriigid peavad looma ühtse kontaktpunkti, mis toetaks teadlasi ja innovaatilisi ettevõtjaid sobivate andmete leidmisel, ning looma struktuurid, mis toetaksid avaliku sektori asutusi tehniliste vahendite ja õigusabiga.

III peatüki eesmärk on suurendada usaldust isikuandmete ja isikustamata andmete jagamise vastu ning vähendada ettevõtjalt ettevõtjatele ja tarbijalt ettevõtjatele suunatud andme jagamisega seotud tehingukulud, luues andme jagamisteenuse osutajatele teavituskorra. Need teenuseosutajad peavad täitma mitmesuguseid nõudeid, eelkõige nõuet jääda neutraalseks seoses vahetatavate andmetega. Nad ei tohi neid andmeid kasutada muudel eesmärkidel. Füüsilistele isikutele teenuseid pakkuvad andme jagamisteenuste osutajad peavad täitma lisakriteeriumi, mis seisneb usaldussuhtest tulenevas kohustuses teenuseid kasutavate isikute vastu.

Sellise lähenemisviisi eesmärk on tagada, et andme jagamisteenused toimiksid avatud ja koostööpõhisel viisil, andes samal ajal füüsilistele ja juriidilistele isikutele parema ülevaate nende andmetest ja kontrolli nende üle. Liikmesriikide määratud pädev asutus vastutab selliste teenuste osutamisega seotud nõuete täitmise järelevalve eest.

IV peatükk lihtsustab andmealtruismi (üksikisikute või ettevõtete poolt vabatahtlikult üldiseks hüvanguks kättesaadavaks tehtud andmed). Sellega antakse andmealtruismiga tegelevatele organisatsioonidele võimalus registreerida end ELis tunnustatud andmealtruismi organisatsioonina, et suurendada usaldust oma tegevuse vastu. Lisaks töötatakse välja ühine Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm, et vähendada nõusoleku saamise kulusid ja hõlbustada andmete ülekantavust (kui kättesaadavaks tehtavad andmed ei ole üksikisiku valduses).

V peatükis on sätestatud nõuded selliste pädevate asutuste toimimise kohta, kes on määratud jälgima ja rakendama andme jagamisteenuse osutajate ja andmealtruismiga tegelevate üksuste teavitamise raamistikku. Samuti sisaldab see sätteid õiguse kohta esitada kaebusi selliste asutuste otsuste ja õiguskaitsevahendite kohta.

VI peatükiga luuakse ametlik eksperdirühm („Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu“), mis hõlbustab parimate tavade väljakujunemist liikmesriikide ametiasutustes, eelkõige seoses selliste andmete taaskasutamise taotluste menetlemisega, mille suhtes kehtivad teiste isikute õigused (II peatükk), järjepidevuse tagamisega seoses andmeajamisteenuste osutajate teavitamisraamistikuga (III peatükk) ja andmealtruismiga (IV peatükk). Lisaks toetab ja nõustab ametlik eksperdirühm komisjoni valdkondadevahelise standardimise juhtimisel ja strateegiliste valdkondadevaheliste standardimistaotluste ettevalmistamisel. Selles peatükis määratakse kindlaks ka nõukogu koosseis ja reguleeritakse selle toimimist.

VII peatükk võimaldab komisjonil võtta vastu rakendusakte Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormi kohta.

VIII peatükk sisaldab üleminekusätteid andmeajamisteenuse osutajate üldloa süsteemi toimimise kohta ja lõppsätteid.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

Euroopa andmehalduse kohta (andmehaldust käsitlev õigusakt)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²¹,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepinguga (ELi toimimise leping) nähakse ette siseturu rajamine ning süsteemi sisseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitaks saavutada andmehalduse raamistiku väljatöötamise ühiste eeskirjade ja tavade kehtestamine liikmesriikides.
- (2) Viimastel aastatel on digitehnoloogia kujundanud ümber majanduse ja ühiskonna, mõjutades kõiki tegevusvaldkondi ja igapäevaelu. Selle ülemineku keskmes on andmed: andmepõhine innovatsioon toob kodanikele väga suurt kasu, näiteks parema personaalmeditsiini, uue liikuvuse ja Euroopa rohelisse kokkuleppesse antava panuse kaudu²³. Oma andmestrategias²⁴ kirjeldas komisjon nägemust ühisest Euroopa andmeruumist – ühtsest andmeturust, kus andmeid saaks kasutada olenemata nende füüsilisest asukohast liidus vastavalt kohaldatavatele õigusnormidele. Samuti kutsus komisjon üles vabale ja turvalisele andmevahetusele kolmandate riikidega, võttes arvesse Euroopa Liidu avaliku julgeoleku, avaliku korra ja muude õiguspärase avaliku poliitika eesmärkidega seotud erandeid ja piiranguid kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. Selle nägemuse elluviimiseks tehakse ettepanek luua valdkonnapõhised ühised Euroopa andmeruumid, mis moodustaksid selge struktuuri andmete jagamiseks ja ühiskasutuseks. Nagu strateegias on ette nähtud, võivad ühised Euroopa andmeruumid hõlmata selliseid valdkondi nagu tervishoid, liikuvus, tootmine, finantsteenused, energeetika või põllumajandus või temaatilisi valdkondi,

²¹ ELT C , , lk .

²² ELT C , , lk .

²³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa rohelise kokkuleppe kohta, Brüssel, 11.12.2019. (COM(2019) 640 final)

²⁴ COM(2020) 66 final.

nagu Euroopa roheline kokkulepe või Euroopa andmeruumid avaliku halduse või oskuste jaoks.

- (3) Vaja on parandada andmeajamise tingimusi siseturul, luues andmevahetuse ühtlustatud raamistik. Valdkondlikes õigusaktides võib sõltuvalt valdkonna eripärast välja töötada, kohendada ja tutvustada uusi ja täiendavaid elemente, näiteks kavandatavad õigusnormid tervishoiu Euroopa andmeruumi²⁵ ja sõidukiandmetele juurdepääsu kohta. Lisaks reguleeritakse teatavaid majandussektoreid juba valdkondlike liidu õigusaktidega, mis sisaldavad eeskirju piiriülese või kogu liitu hõlmava andmeajamise või andmetele juurdepääsu kohta²⁶. Käesolev määrus ei piira seega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679²⁷ kohaldamist, eelkõige ei takista käesoleva määruse rakendamine piiriülest andmeedastust määruse (EL) 2016/679 V peatüki kohaselt; samuti ei piira käesolev määrus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/680,²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/943,²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1807,³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 223/2009,³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ,³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/29/EÜ,³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/790,³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/48/EÜ,³⁵ Euroopa

²⁵ Vt Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele esitatud komisjoni teatise (komisjoni 2021. aasta tööprogrammi kohta) lisad (COM(2020) 690 final).

²⁶ Näiteks direktiiv 2011/24/EL tervishoiu Euroopa andmeruumi kontekstis ning asjaomased transpordialased õigusaktid, nagu direktiiv 2010/40/EL, määrus 2019/1239 ja määrus (EL) 2020/1056 liikuvuse Euroopa andmeruumi kontekstis.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku (ELT L 303, 28.11.2018, lk 59).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.03.2009, lk 164).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.07.2000, lk 1).

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprill 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprill 2004. aasta direktiiv 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, 30.4.2004).

Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024,³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2018/858/EL,³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/40/EL³⁸ ega selle alusel vastu võetud delegeeritud määruste kohaldamist ega muude andmetele juurdepääsu ja andmete taaskasutamist käsitlevate liidu valdkondlike õigusaktide kohaldamist. Käesolev määrus ei tohiks piirata andmetele juurdepääsu ega andmekasutust rahvusvahelise koostöö eesmärgil seoses kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramisega. Tuleks kehtestada horisontaalne kord avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavat liiki kaitstud andmete taaskasutamiseks ning andmeajamisteenuste ja andmealtruismil põhinevate teenuste osutamiseks liidus. Eri valdkondade eriomadused võivad eeldada valdkondlike andmepõhiste süsteemide väljatöötamist, tuginedes samal ajal käesoleva määruse nõuetele. Kui valdkondliku liidu õigusaktiga nõutakse, et avaliku sektori asutused, andmeajamisteenuste osutajad või andmealtruismiteenuseid osutavad registreeritud üksused täidaksid konkreetseid täiendavaid tehnilisi, halduslikke või organisatsioonilisi nõudeid, sealhulgas lubade andmise või sertifitseerimise korra kaudu, tuleks kohaldada ka selle valdkondliku liidu õigusakti asjaomaseid sätteid.

- (4) Liidu tasandi meetmed on vajalikud selleks, et kõrvaldada hästitoimiva andmepõhise majanduse ees seisvad tõkked ning luua kogu liitu hõlmav juhtimisraamistik andmetele juurdepääsuks ja andmekasutuseks, eelkõige seoses avaliku sektori valduses olevate teatavat liiki andmete taaskasutamise, teenuste osutamisega andmeajamisteenuse osutajate poolt ärikasutajatele ja andmesubjektidele ning selliste andmete kogumise ja töötlemisega, mille füüsilised ja juriidilised isikud on teinud kättesaadavaks altruistlikel eesmärkidel.
- (5) Arusaam, et avaliku sektori eelarvega loodud andmed peaksid ühiskonnale kasu tooma, on olnud liidu poliitika osa juba pikka aega. Direktiiviga (EL) 2019/1024 ja valdkondlike õigusaktidega tagatakse, et avalik sektor teeb rohkem enda loodavaid andmeid kasutamise ja taaskasutamise eesmärgil kergesti kättesaadavaks. Samas on avalikes andmebaasides teatavat liiki andmeid (konfidentsiaalsed äriandmed, statistiliselt konfidentsiaalsed andmed, kolmandate isikute intellektuaalomandi õigustega kaitstud andmed, sealhulgas ärisaladused ja isikuandmed, mis ei ole konkreetsete riiklike või liidu õigusaktide, näiteks määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi (EL) 2016/680 alusel kättesaadavad), mida ei tehta tihtipeale kättesaadavaks isegi mitte teadusuuringute või innovatsiooni huvides. Kõnealuste andmete tundlikkuse tõttu peavad teatavad tehnilised ja õiguslikud menetlusnõuded olema täidetud enne andmete kättesaadavaks tegemist, et austada teiste isikute õigusi neile andmetele. Selliste nõuete täitmine on tavaliselt aja- ja teadmistemahukas. See on toonud kaasa kõnealuste andmete alakasutamise. Kuigi mõned liikmesriigid loovad struktuure ja protsesse ning võtavad mõnikord vastu õigusakte sellise taaskasutamise hõlbustamiseks, ei ole see kogu liidus nii.

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega (ELT L 207, 6.8.2010, lk 1).

- (6) On olemas meetodid, mis võimaldavad eraelu puutumatust järgivaid analüüse isikuandmeid sisaldavates andmebaasides, nagu anonüümimine, pseudonüümimine, diferentsiaalprivaatsus, üldistamine või eemaldamine ja juhuslikustamine. Eraelu puutumatust toetavate tehnoloogiate rakendamine koos kõikehõlmavate andmekaitsealaste lähenemisviisidega peaks tagama isikuandmete ja konfidentsiaalsete äriandmete turvalise taaskasutamise teadusuuringute, innovatsiooni ja statistika jaoks. Paljudel juhtudel tähendab see, et andmete kasutamine ja taaskasutamine selles kontekstis on võimalik üksnes avaliku sektori loodud ja tema poolt valvatavas turvalises töötlemiskeskkonnas. Liidu tasandil on kogemusi selliste turvaliste töötlemiskeskondadega, mida kasutatakse statistiliste üksikandmete uurimiseks komisjoni määruse (EL) nr 557/2013³⁹ alusel. Üldiselt peaks isikuandmete töötlemine tuginema ühele või mitmele määruse (EL) 2016/679 artiklis 6 sätestatud õiguslikule alusele.
- (7) Avaliku sektori asutuste valduses olevad teatavat liiki andmed, mida tuleks käesoleva määruse kohaselt taaskasutada, jäävad välja direktiivi (EL) 2019/1024 kohaldamisalast, mis ei hõlma andmeid, mis ei ole kättesaadavad ärilise või statistilise konfidentsiaalsuse tõttu, ega andmeid, mille suhtes kolmandatel isikutel on intellektuaalomandi õigused. Isikuandmed ei kuulu direktiivi (EL) 2019/1024 kohaldamisalasse, kuivõrd juurdepääsukord välistab või piirab juurdepääsu sellistele andmetele andmekaitse, eraelu puutumatuse ja isikute puutumatuse tõttu, eelkõige kooskõlas andmekaitse normidega. Ärisaladusi sisaldada võivate andmete taaskasutamine peaks toimuma nii, et see ei piira ärisaladuste seadusliku omandamise, kasutamise või avalikustamise raamistiku loomist käsitleva direktiivi (EL) 2016/943⁴⁰ kohaldamist. Käesolev määrus ei piira, vaid täiendab avaliku sektori asutuste konkreetseid kohustusi lubada liidu või liikmesriigi valdkondlikus õiguses sätestatud andmete taaskasutamist.
- (8) Käesolevas määruses sätestatud taaskasutamissüsteemi tuleks kohaldada andmete suhtes, mille edastamine kuulub asjaomaste avaliku sektori asutuste avalik-õiguslike ülesannete hulka, mis on ette nähtud liikmesriigi õiguse või muude siduvate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumise korral tuleks avalik-õiguslikud ülesanded kindlaks määrata vastavalt liikmesriigis kehtivale haldustavale, tingimusel et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi. Avalik-õiguslikud ülesanded võib kindlaks määrata üldiselt või iga avaliku sektori asutuse jaoks eraldi. Kuna riigi osalusega äriühingud ei kuulu avaliku sektori asutuse määratluse alla, ei tohiks käesolevat määrust kohaldada nende valduses olevate andmete suhtes. Käesolev määrus ei hõlma kultuuri- ja haridusasutuste valduses olevaid andmeid, mille puhul intellektuaalomandi õigused ei ole kõrvalise tähtsusega, kuid mis sisalduvad peamiselt selliste intellektuaalomandi õigustega kaitstud teostes ja muudes dokumentides.
- (9) Avaliku sektori asutused peaksid oma valduses olevate andmete taaskasutuse põhimõtete kehtestamisel järgima konkurentsioigust, vältides nii palju kui võimalik selliste lepingute sõlmimist, mille eesmärk või tagajärg võib olla ainuõiguste loomine teatavate andmete taaskasutamiseks. Selline leping peaks olema võimalik üksnes siis, kui see on põhjendatud ja vajalik üldhuviteenuse osutamiseks. See võib olla nii juhul, kui andmete ainukasutus on ainus viis pakkuda kõnealuste andmete abil ühiskonnale

³⁹ Komisjoni 17. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 557/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta seoses juurdepääsuga konfidentsiaalsetele andmetele teaduslikul eesmärgil ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 831/2002 (ELT L 164, 18.6.2013, lk 16).

⁴⁰ ELT L 157, 15.6.2016, lk 1–18

maksimaalset kasu; näiteks kui ainult üks üksus (kes on spetsialiseerunud konkreetse andmestiku töötlemisele) on suuteline osutama teenust või pakkuma toodet, mis võimaldab avaliku sektori asutusel osutada kõrgetasemelist digitaalset üldhuviteenust. Sellised lepingud tuleks aga sõlmida kooskõlas riigihanke-eeskirjadega ja see tuleks turuanalüüsi põhjal korrapäraselt läbi vaadata, et teha kindlaks, kas selline ainuõigus on jätkuvalt vajalik. Lisaks peaksid sellised lepingud olema kooskõlas asjakohaste riigiabi eeskirjadega ning need tuleks sõlmida piiratud ajavahemikuks, mis ei tohiks ületada kolme aastat. Läbipaistvuse tagamiseks tuleks sellised ainuõiguslikud lepingud avaldada internetis, olenemata riigihankelingu sõlmimise võimalikust avaldamisest.

- (10) Enne käesoleva määruse jõustumist sõlmitud või kehtinud keelatud ainuõiguslikke lepinguid ja muid tavaid või kokkuleppeid andmevaldajate ja andmete taaskasutajate vahel, mis ei anna sõnaselgelt ainuõigusi, kuid mille puhul võib põhjendatult eeldada, et need piiravad taaskasutamiseks mõeldud andmete kättesaadavust, ei tohiks pärast nende kehtivusaja lõppemist uuendada. Tähtajatute või pikemaajaliste lepingute puhul tuleks need lõpetada kolme aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.
- (11) Tuleks sätestada kaitstud andmete taaskasutuse tingimused, mida kohaldatakse selliste avaliku sektori asutuste suhtes, kes on siseriikliku õiguse kohaselt pädevad lubama taaskasutamist, ja mis ei tohiks piirata sellistele andmetele juurdepääsuga seotud õigusi või kohustusi. Need tingimused peaksid olema mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja objektiivselt põhjendatud ega tohiks piirata konkurentsi. Eelkõige peaksid taaskasutamist lubavatel avaliku sektori asutustel olema kolmandate isikute õiguste ja huvide kaitseks vajalikud tehnilised vahendid. Andmete taaskasutamisega seotud tingimused peaksid piirduma sellega, mis on vajalik teiste isikute andmealaste õiguste ja huvide ning avaliku sektori asutuste infotehnoloogia ja sidesüsteemide tervikluse säilitamiseks. Avaliku sektori asutused peaksid kohaldama tingimusi, mis teenivad kõige paremini taaskasutaja huve, toomata seejuures avalikule sektorile kaasa ebaproportsionaalseid jõupingutusi. Olenevalt konkreetsest juhtumist tuleks isikuandmed enne edastamist täielikult anonüümida, et andmesubjektide tuvastamine oleks lõplikult välistatud, ning konfidentsiaalset äriteavet sisaldavaid andmeid tuleks muuta nii, et konfidentsiaalset teavet ei avaldataks. Kui anonüümitud või muudetud andmete pakkumine ei vasta taaskasutaja vajadustele, võib lubada andmeid taaskasutada kohapeal või üle võrgu turvalises töötlemiskeskonnas. Avaliku sektori asutus peaks andmete analüüsimist sellises turvalises töötlemiskeskonnas kontrollima, et kaitsta teiste isikute õigusi ja huve. Ennekõike tuleks isikuandmeid edastada taaskasutamiseks kolmandale isikule üksnes juhul, kui selline edastamine on lubatud õigusliku alusega. Avaliku sektori asutus võib seada turvalise töötlemiskeskonna kasutamise tingimuseks selle, et taaskasutaja allkirjastab konfidentsiaalsuslepingu, millega keelatakse avalikustada kolmandate isikute õigusi ja huve kahjustavat teavet, mille taaskasutaja võib olla saanud hoolimata kehtestatud kaitsemeetmetest. Kui see on asjakohane, peaksid avaliku sektori asutused sobivate tehniliste vahendite abil hõlbustama andmesubjektide nõusolekul või juriidiliste isikute poolt neid endid puudutavate andmete taaskasutamiseks antud lubade alusel toimuvat andmete taaskasutamist. Seejuures peaks avaliku sektori asutus toetama potentsiaalseid taaskasutajaid sellise nõusoleku taotlemisel, luues tehnilised mehhanismid, mis võimaldavad edastada taaskasutajate nõusolekutaotlusi, kui see on praktiliselt teostatav. And ei tohiks kontaktandmeid, mis võimaldavad taaskasutajatel andmesubjektide või ettevõtjatega otse ühendust võtta.
- (12) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada kolmandate isikute intellektuaalomandiõigusi. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada ei avaliku sektori asutustele kuuluvaid

intellektuaalomandiõigusi ega nende õiguste olemasolu ega piirata nende õiguste mis tahes viisil teostamist väljaspool käesoleva määruse piire. Käesoleva määruse kohaselt kehtestatud kohustusi tuleks rakendada üksnes niivõrd, kuivõrd need on kooskõlas intellektuaalomandi kaitset käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega, eelkõige Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooniga (Berni konventsioon), intellektuaalomandiõiguste kaubandusaspektide lepinguga (TRIPS-leping) ning WIPO autoriõiguse lepinguga. Avaliku sektori asutused peaksid aga oma autoriõigusi teostama taaskasutamist hõlbustaval viisil.

- (13) Andmeid, mille suhtes kehtivad intellektuaalomandi õigused, ja ärisaladusi tuleks edastada kolmandale isikule üksnes juhul, kui selline edastamine on seaduslik liidu või siseriikliku õiguse alusel, või õiguste omaja nõusolekul. Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/9/EÜ⁴¹ artikli 7 lõikes 1 sätestatud õiguse omanik on avaliku sektori asutus, ei tohiks ta seda õigust kasutada selleks, et takistada andmete taaskasutamist või piirata taaskasutamist rohkem, kui see on võimalik käesoleva määruse sätete kohaselt.
- (14) Ettevõtjatel ja andmesubjektidel peaks olema kindlustunne, et avaliku sektori valduses olevaid teatavat liiki kaitstud andmeid taaskasutatakse viisil, mis austab nende õigusi ja huve. Seega tuleks kehtestada täiendavad kaitsemeetmed olukordadeks, kus selliste avaliku sektori andmete taaskasutamine põhineb väljaspool avalikku sektorit toimival andmete töötlemisel. Selline täiendav kaitsemeetme võib sisalduda nõudes, et avaliku sektori asutused peaksid täielikult arvesse võtma füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja huve (eelkõige isikuandmete, tundliku äriteabe ja intellektuaalomandi õiguste kaitset), kui kõnealused andmed edastatakse kolmandatesse riikidesse.
- (15) Lisaks on tähtis kaitsta isikustamata tundlikku äriteavet, eelkõige ärisaladusi, aga ka isikustamata andmeid, mille sisu on kaitstud intellektuaalomandi õigustega, ebaseadusliku juurdepääsu eest, mis võib viia intellektuaalomandi varguse või tööstusspionaažini. Selleks et tagada andmevaldajate põhiõiguste või huvide kaitse, tuleks isikustamata andmeid, mida tuleb kaitsta ebaseadusliku või loata juurdepääsu eest liidu või liikmesriigi õiguse alusel ja mis on avaliku sektori asutuste valduses, edastada üksnes sellistele kolmandatele riikidele, kus andmete kasutamiseks on ette nähtud asjakohased kaitsemeetmed. Sellised asjakohased kaitsemeetmed tuleks lugeda kasutusel olevaks, kui kõnealuses kolmandas riigis on kehtestatud samaväärsed meetmed, mis tagavad isikustamata andmete kaitse liidu või siseriikliku õiguse alusel kohaldatava kaitsega sarnasel tasemel, eelkõige seoses ärisaladuste ja intellektuaalomandi õiguste kaitsega. Selleks võib komisjon võtta vastu rakendusakte, milles kinnitatakse, et kolmas riik tagab kaitsetaseme, mis on sisuliselt samaväärne liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud tasemega. Sellises kolmandas riigis pakutava kaitse taseme hindamisel tuleks eelkõige arvesse võtta nii üldisi kui ka valdkondlikke asjakohaseid õigusakte, sealhulgas avaliku julgeoleku, riigikaitse, riikliku julgeoleku ja kriminaalõigusega seotud õigusakte, mis käsitlevad isikustamata andmete juurdepääsu ja nende kaitset; kõnealuse kolmanda riigi ametiasutuste juurdepääsu edastatud andmetele; kolmandas riigis ühe või mitme sellise sõltumatu järelevalveasutuse olemasolu ja tulemuslikku toimimist, kes vastutavad sellise õiguskorra järgimise tagamise ja jõustamise eest, mis tagab juurdepääsu kõnealustele andmetele; kolmandate riikide võetud rahvusvahelisi kohustusi seoses andmekaitsega või muid siduvaid kohustusi, mis tulenevad õiguslikult siduvatest konventsioonidest või õigusaktidest või selle kolmanda riigi osalemisest mitmepoolsetes või

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20).

piirkondlikes süsteemides. See, et asjaomases kolmandas riigis oleks andmevaldajate, avaliku sektori asutuste või andmeajagamisteenuse osutajate jaoks olemas toimivad õiguskaitsevahendid, on eriti tähtis seoses isikustamata andmete edastamisega kõnealusesse kolmandasse riiki. Sellised kaitsemeetmed peaksid seega hõlmama kohtulikult kaitstavate õiguste ja toimivate õiguskaitsevahendite kättesaadavust.

- (16) Juhul kui komisjon ei ole vastu võtnud rakendusakti kolmanda riigi kohta, milles on kinnitatud, et see riik pakub (eelkõige seoses tundliku äriteabe kaitse ja intellektuaalomandi õiguste kaitsega) kaitsetaset, mis on sisuliselt samaväärne liidu või siseriiklikus õiguses sätestatuga, peaks avaliku sektori asutus edastama kaitstud andmeid taaskasutajale üksnes juhul, kui taaskasutaja lubab täita andmekaitsealaseid kohustusi. Taaskasutaja, kes kavatseb edastada andmed sellisele kolmandale riigile, peaks kohustuma täitma käesolevas määruses sätestatud kohustusi ka pärast seda, kui andmed on kolmandale riigile edastatud. Selliste kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks peaks taaskasutaja aktsepteerima ka seda, et vaidluste kohtulik lahendamine kuulub selle liikmesriigi jurisdiktsiooni, kelle avaliku sektori asutus lubas taaskasutamist.
- (17) Mõned kolmandad riigid võtavad vastu seadusi, määrusi ja muid õigusakte, mille eesmärk on isikustamata andmete otsene edastamine või neile juurdepääsu tagamine liidus liikmesriikide kohtualluvusse kuuluvate füüsiliste ja juriidiliste isikute juhtimisel. Kolmanda riigi kohtu või haldusasutuse otsuseid, millega nõutakse isikustamata andmete edastamist või neile andmetele juurdepääsu, peaks olema võimalik jõustada, kui need põhinevad rahvusvahelisel lepingul, näiteks kolmanda riigi ja liidu või liikmesriigi vahel kehtival vastastikuse õigusabi lepingul. Mõnel juhul, eelkõige seoses tundliku äriteabe või intellektuaalomandi õiguste kaitsega, võib tekkida olukord, kus kolmanda riigi õigusest tulenev isikustamata andmete edastamine või neile juurdepääsu võimaldamise kohustus on vastuolus kohustusega kaitsta selliseid andmeid liidu või siseriikliku õiguse alusel, sealhulgas kõnealusest õigusest tulenevate lepinguliste kohustustega, mis puudutavad konfidentsiaalsust. Kui selliseid küsimusi reguleerivad rahvusvahelised lepingud puuduvad, peaks edastamine või juurdepääs olema lubatud üksnes teatavatel tingimustel; eelkõige peab kolmanda riigi süsteemis olema kohustuslik otsuse põhjenduste ja proportsionaalsuse esitamine, kohtumäärus või otsus peab olema spetsiifilise iseloomuga ning adressaadi põhjendatud vastuväide tuleb läbi vaadata kolmanda riigi pädevas kohtus, kellel on õigus võtta nõuetekohaselt arvesse selliste andmete esitaja asjaomaseid õiguslikke huve.
- (18) Selleks et vältida ebaseaduslikku juurdepääsu isikustamata andmetele, peaksid avaliku sektori asutused, füüsilised või juriidilised isikud, kellele on antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajagamisteenuste osutajad ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide registrisse kantud üksused võtma isikustamata andmete talletamise süsteemidele juurdepääsu takistamiseks kõik mõistlikud meetmed, kasutades muu hulgas andmete krüpteerimist või ettevõtte põhimõtteid.
- (19) Selleks et suurendada usaldust taaskasutamismehhanismide vastu, võib osutada vajalikuks kehtestada kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega teatavate väga tundlikeks tunnistatud isikustamata andmete suhtes rangemad tingimused seoses andmete edastamisega kolmandatele riikidele, kui selline edastamine võib ohustada avaliku poliitika eesmärke. Näiteks tervishoiu valdkonnas võiks väga tundlikeks terviseandmeteks pidada teatavaid andmestikke, mida hoiavad rahvatervise süsteemis osalejad, näiteks riiklikud haiglad. Selleks et tagada ühtlustatud tavad kogu liidus, tuleks sellised väga tundlikud isikustamata avalikud andmed määratleda liidu õiguses,

näiteks tervishoiu Euroopa andmeruumi või muude valdkondlike õigusaktide kontekstis. Selliste andmete kolmandatele riikidele edastamise tingimused tuleks sätestada delegeeritud õigusaktides. Tingimused peaksid olema proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja vajalikud, et kaitsta kindlaksmääratud õiguspäraseid avaliku poliitika eesmärgi, nagu rahvatervise kaitse, avalik kord, ohutus, keskkond, avalik kõlblus, tarbijakaitse, eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse. Tingimused peaksid vastama riskidele, mis on kindlaks tehtud seoses selliste andmete tundlikkusega, sealhulgas seoses üksikisikute tagasituvastuse ohuga. Need tingimused võiksid hõlmata edastamise või tehnilise korra suhtes kohaldatavaid tingimusi, nagu nõue kasutada turvalist töötlemiskeskonda ning piirangud seoses andmete taaskasutamisega kolmandates riikides või isikute kategooriatega, kellel on õigus edastada selliseid andmeid kolmandatesse riikidesse või kellel on juurdepääs andmetele kolmandas riigis. Erandjuhtudel võivad need sisaldada ka piiranguid andmete edastamiseks kolmandatesse riikidesse, et kaitsta avalikke huve.

- (20) Avaliku sektori asutustel peaks olema võimalik nõuda tasu andmete taaskasutamise eest, kuid samuti peaks neil olema võimalik otsustada teha andmed kättesaadavaks väiksema tasu eest või tasuta, näiteks teatavat liiki taaskasutamise puhul, nagu mitteäriine taaskasutamine või taaskasutamine väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt, et kooskõlas riigiabi eeskirjadega stimuleerida sellist taaskasutamist ning soodustada seeläbi teadusuuringuid ja innovatsiooni ning toetada ettevõtteid, mis on tähtsad innovatsiooniallikad ja millel on asjakohaste andmete kogumine tavaliselt keerulisem. Sellised tasud peaksid olema mõistlikud, läbipaistvad, internetis avaldatud ja mittediskrimineerivad.
- (21) Nende andmekategooriate taaskasutamise soodustamiseks peaksid liikmesriigid looma ühtse teabepunkti, mis toimiks peamise ühenduslülina taaskasutajatele, kes soovivad selliseid avaliku sektori asutuste valduses olevaid andmeid taaskasutada. Teabepunktil peaks olema valdkondadevaheline pädevus ja see peaks vajaduse korral täiendama valdkondliku tasandi korraldust. Lisaks peaksid liikmesriigid määrama või looma pädevad asutused või hõlbustama nende loomist, et toetada avaliku sektori asutuste tegevust, mis võimaldab teatavat liiki kaitstud andmete taaskasutamist. Nende asutuste ülesannete hulka võib kuuluda andmetele juurdepääsu võimaldamine, kui see on liidu või liikmesriikide valdkondlike õigusaktidega ette nähtud. Kõnealused pädevad asutused peaksid toetama avaliku sektori asutusi tipptasemel tehnikaga, sealhulgas turvaliste andmetöötluskeskkondadega, mis võimaldavad andmete analüüsi viisil, mis kaitseb teabe privaatsust. Selline toetusstruktuur peaks võimaldama andmevaldajatel hallata nõusolekuid, sealhulgas nõusolekuid teatavates teadusuuringuvaldkondades, kui järgitakse teadusuuringute tunnustatud eetikanorme. Andmetöötluse eest peaks vastutama andmeregistri eest vastutav avaliku sektori asutus, kes jääb isikuandmete puhul vastutavaks töötlejaks määruse (EL) 2016/679 tähenduses. Liikmesriikidel võib olla üks või mitu pädevat asutust, kes võivad tegutseda eri valdkondades.
- (22) Andmeajagamine osutajad (andmevahendajad) peaksid olema andmepõhises majanduses kesksel kohal kui vahend, mis hõlbustab suure hulga asjakohaste andmete koondamist ja vahetamist. Eri osalejaid ühendavaid teenuseid pakkuvad andmevahendajad võivad aidata kaasa andmete tõhusale koondamisele ja kahepoolse andmeajamise hõlbustamisele. Spetsialiseerunud andmevahendajatel, kes on sõltumatud nii andmevaldajatest kui ka -kasutajatest, võib olla hõlbustav roll uute andmepõhiste ökosüsteemide tekkimisel, mis ei sõltu ühestki märkimisväärse turujõuga osalejast. Käesolevat määrust tuleks kohaldada üksnes selliste andmeajagamine osutajate suhtes, kelle peamine eesmärk on ettevõtte asutamine,

õiguslik ja vajadusel ka tehniline suhe ühelt poolt andmevaldajate, sealhulgas andmesubjektide ja teiselt poolt võimalike kasutajate vahel ning kes abistavad mõlemat poolt nendevahelises andmevara tehingus. See peaks hõlmama üksnes teenuseid, mille eesmärk on vahendustegevus määramata arvu andmevaldajate ja andmekasutajate vahel, välja arvatud andmeajamisteenused, mida kasutab andmevaldajate ja -kasutajate suletud rühm. Välja tuleks jätta pilveteenuste osutajad ning teenusepakkujad, kes saavad andmeid andmevaldajatelt, koondavad, rikastavad või muundavad andmeid ning litsentsivad saadud andmete kasutamise andmekasutajatele, loomata otsest seost andmevaldajate ja andmekasutajate vahel, näiteks reklaami- või andmemaaklerid, konsultatsioonifirmad ja ettevõtjad, kes pakuvad andmetooteid, mis on saadud teenuseosutaja poolt andmetele lisaväärtuse andmise teel. Samal ajal peaks andmeajamisteenuse osutajatel olema lubatud vahetatavaid andmeid kohandada niivõrd, kuivõrd see parandab andmete kasutatavust, kui andmekasutaja seda soovib, näiteks teisendada need spetsiaalsesse vormingusse. Teenused, mis käsitlevad sisu, eelkõige autoriõigusega kaitstud sisu vahendamist, ei peaks kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse. Käesoleva määruse kohaldamisalasse ei peaks kuuluma andmevahetusplatvormid, mida kasutab ainult üks andmete valdaja, et võimaldada enda valduses olevate andmete kasutamist, ega platvormid, mis on välja töötatud seoses asjade internetiga ühendatud esemete ja seadmetega ja mille peamine eesmärk on tagada ühendatud eseme või seadme funktsioonid ja võimaldada lisaväärtusteenuseid. „Kauplemisskoondteabe pakkuja“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL⁴² artikli 4 lõike 1 punkti 53 tähenduses ning „kontoteabe teenuse pakkuja“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2015/2366⁴³ artikli 4 punkti 19 tähenduses ei tuleks käsitada andmeajamisteenuste osutajatena käesoleva määruse tähenduses. Üksused, kelle tegevus piirub andmealtruismi alusel kättesaadavaks tehtud andmete kasutamise hõlbustamisega ja kes tegutsevad mittetulunduslikel alustel, ei peaks kuuluma käesoleva määruse III peatüki kohaldamisalasse, kuna nende tegevus teenib üldist huvi pakkuvaid eesmärke ja suurendab selleks kättesaadavate andmete mahtu.

- (23) Andmevahendajate erikategooria hõlmab andmeajamisteenuste osutajaid, kes pakuvad oma teenuseid andmesubjektidele määruse (EL) 2016/679 tähenduses. Sellised teenuseosutajad keskenduvad üksnes isikuandmetele ning püüavad suurendada üksikisikute tegevusvõimekust ja kontrolli nendega seotud andmete üle. Nad aitaksid üksikisikutel kasutada määrusest (EL) 2016/679 tulenevaid õigusi, eelkõige hallata oma nõusolekut andmetöötluseks, enda andmetele juurdepääsu õigust, õigust parandada ebatäpseid isikuandmeid, õigust andmete kustutamisele või õigust olla unustatud, õigust andmetöötluse piiramisele ja andmete ülekantavuse õigust, mis võimaldab andmesubjektidel viia oma isikuandmeid ühe vastutava töötleja juurest teise juurde. Sellega seoses on tähtis, et nende ärimudel tagaks, et ei esine vastuolulisi stiimuleid, mis kutsuksid üksikisikuid üles tegema töötlemise eesmärgil kättesaadavaks rohkem andmeid kui on üksikisikute enda huvides. See võiks hõlmata üksikisikute nõustamist selle kohta, milliseid enda kohta käivaid andmeid nad võiksid lubada kasutada, ning andmekasutajate hoolsuskohustuse kontrolli, enne kui neil lubatakse andmesubjektidega ühendust võtta, et vältida pettusi. Teatavates olukordades võiks olla soovitatav koondada tegelikud andmed isikuandmete talletamise

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173/349).

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

ruumi ehk „isikuandmete ruumi“, et isikuandmete ja eraelu puutumatuse paremaks kaitsmiseks oleks võimalik isikuandmeid töödelda selles ruumis ilma kolmandatele isikutele edastamata.

- (24) Andmeühistud püüavad tugevdada üksikisikute positsiooni teadlike valikute tegemisel enne andmekasutuseks nõusoleku andmist, mõjutades andmekasutajate organisatsioonide andmekasutusega seotud tingimusi või võimaluse korral lahendades ühe rühma liikmete vahelisi vaidlusi selle üle, kuidas andmeid kasutada, kui need on seotud mitme sellesse rühma kuuluva andmesubjektiga. Sellega seoses on tähtis mõista, et määrusest (EL) 2016/679 tulenevaid õigusi saab kasutada ainult iga üksikisik ning neid ei saa anda ega delegeerida andmeühistule. Andmeühistud võiksid olla kasulikud ka ühe osanikuga äriühingute ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, kes on andmeajamise alaste teadmiste poolest sageli võrreldavad üksikisikutega.
- (25) Selleks et suurendada usaldust selliste andmeajamisteenuste vastu, eelkõige seoses andmekasutuse ja andmevaldajate kehtestatud tingimuste täitmisega, on vaja luua liidu tasandi õigusraamistik, milles sätestataks selliste andmeajamisteenuste usaldusväärse osutamisega seotud võimalikult ühtlustatud nõuded. See aitab tagada, et andmevaldajatel ja -kasutajatel on kooskõlas liidu õigusega parem kontroll oma andmetele juurdepääsu ja nende kasutamise üle. Nii olukordades, kus andmeajamine leiab aset ettevõtjalt ettevõtjale, kui ka olukordades, kus andmeajamine toimub ettevõtjalt tarbijale, peaksid andmeajamisteenuse osutajad pakkuma uut, euroopalikku andmevalduse viisi, eristades andmepõhises majanduses andmete esitamist, vahendamist ja kasutamist. Andmeajamisteenuste osutajad võivad ühtlasi teha kättesaadavaks spetsiaalse tehnilise taristu andmevaldajate ja andmekasutajate omavaheliseks ühendamiseks.
- (26) Andmevaldajate ja andmekasutajate usalduse ja parema kontrolli tagamise võtmelement andmeajamisteenustes on andmeajamisteenuste osutajate neutraalsus seoses vahetatavate andmetega. Seetõttu on vajalik, et andmeajamisteenuste osutajad osaleksid tehingutes ainult vahendajatena ega kasutaks vahetatud andmeid ühelgi muul eesmärgil. See nõuab ka andmeajamisteenuse ja muude teenuste struktuurset eraldamist, et vältida huvide konflikti. See tähendab, et andmeajamisteenust tuleks osutada juriidilise isiku kaudu, kes ei ole seotud kõnealuse andmeajamisteenuse osutaja muu tegevusega. Andmeajamisteenuse osutajatel, kes vahendavad andmete vahetamist andmevaldajast üksikisikute ja juriidiliste isikute vahel, peaks lisaks olema usaldussuhtest tulenev kohustus üksikisikute ees, mis tagaks, et nad tegutsevad andmevaldajate parimates huvides.
- (27) Selleks et andmeajamisteenuste osutajad vastaksid käesolevas määruses sätestatud tingimustele, peaks selliste teenuseosutajate tegevuskoht olema liidus. Juhul kui andmeajamisteenuste osutaja, kelle asukoht ei ole liidus, osutab teenuseid liidu piires, peaks ta nimetama oma esindaja. Esindaja määramine on vajalik, kuna sellised andmeajamisteenuste osutajad käitlevad isikuandmeid ja konfidentsiaalset äriteavet, mistõttu tuleb hoolikalt jälgida, kas sellised teenuseosutajad täidavad käesolevas määruses sätestatud tingimusi. Selgitamaks välja, kas andmeajamisteenuse osutaja pakub teenuseid liidu piires, tuleks kindlaks teha, kas on ilmne, et andmeajamisteenuse osutaja kavatseb osutada teenuseid ühes või mitmes liikmesriigis asuvatele isikutele. Kavatsuse kindlakstegemiseks ei tohiks piisata vaid sellest, et liidus on juurdepääs andmeajamisteenuste osutaja veebisaidile, e-posti aadressile või muudele kontaktandmetele, samuti ei tohiks piisata andmeajamisteenuste osutaja asukohariigiks oleva kolmanda riigi üldkasutatava

keele kasutamisest. Andmeajagamisteenuse osutaja kavatsus pakkuda teenuseid liidu piires võib ilmnedas sellistest asjaoludest nagu ühes või mitmes liikmesriigis üldiselt kasutatava keele või vääringu kasutamine koos võimalusega tellida teenuseid selles teises keeles või liidus paiknevate kasutajate nimetamine. Esindaja peaks tegutsema andmeajagamisteenuse osutaja nimel ning pädevatel asutustel peaks olema võimalik esindajaga ühendust võtta. Esindaja peaks olema andmeajagamisteenuse osutaja kirjaliku volitusega määratud tegutsema andmeajagamisteenuse osutaja nimel seoses kohustustega, mida ta peab käesoleva määruse kohaselt täitma.

- (28) Käesolev määrus ei tohiks piirata andmeajagamisteenuste osutajate kohustust järgida määrust (EL) 2016/679 ega järelevalveasutuste kohustust tagada kõnealuse määruse järgimine. Kui andmeajagamisteenuse osutajad on vastutavad töötledjad või volitatud töötledjad määruse (EL) 2016/679 tähenduses, peavad nad järgima selle määruse sätteid. Samuti ei tohiks käesolev määrus piirata konkurentsioiguse kohaldamist.
- (29) Ühtlasi peaksid andmeajagamisteenuste osutajad võtma meetmeid, et tagada konkurentsioiguse järgimine. Andmete jagamine võib mitmel viisil suurendada tõhusust, kuid võib kaasa tuua ka konkurentsipiiranguid, eelkõige juhul, kui see hõlmab konkurentsiseisukohast tundliku teabe jagamist. See kehtib eelkõige olukordades, kus andmete jagamine võimaldab ettevõtjatel saada teadlikuks oma tegelike või potentsiaalsete konkurentide turustrateegiatest. Konkurentsiseisukohast tundlik teave hõlmab tavaliselt teavet tulevaste hindade, tootmiskulude, koguste, käibe, müügi või tootmisvõimsuse kohta.
- (30) Andmeajagamisteenuste jaoks tuleks kehtestada teavitamise kord, et tagada usaldusväärset andmevahetust põhinev andmehaldus liidus. Usaldusväärsest keskkonnast oleks kõige parem kasu saada, kui andmeajagamisteenuste osutamiseks kehtestataks konkreetset nõuded, ilma et selliste teenuste osutamiseks oleks vaja pädeva asutuse sõnaselget otsust või haldusakti.
- (31) Selleks et toetada teenuste tulemuslikku piiriülest osutamist, tuleks andmeajagamisteenuste osutajalt nõuda teate saatmist üksnes määratud pädevale asutusele liikmesriigis, kus asub tema peamine tegevuskoht või seaduslik esindaja. Teade ei peaks sisaldama enam kui lihtsalt deklaratsiooni kavatsuse kohta osutada selliseid teenuseid ning seda tuleks täiendada üksnes käesolevas määruses sätestatud teabega.
- (32) Andmeajagamisteenuste osutaja peamine tegevuskoht liidus peaks olema liikmesriik, kus asub tema juhatus liidus. Andmeajagamisteenuste osutaja peamine tegevuskoht liidus tuleks kindlaks määrata objektiivsete kriteeriumide alusel ning see peaks eeldama tulemuslikku ja reaalselt juhtimistevõimet.
- (33) Pädevad asutused, kes on määratud jälgima andmeajagamisteenuste vastavust käesoleva määruse nõuetele, tuleks valida vastavalt nende suutlikkusele ja asjatundlikkusele horisontaalses või valdkondlikus andmeajagamises ning nad peaksid olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud, läbipaistvad ja erapooletud. Liikmesriigid peaksid teatama komisjonile kindlaksmääratud pädevate asutuste nimed.
- (34) Käesolevas määruses sätestatud teavitamisraamistik ei tohiks piirata konkreetseid täiendavaid eeskirju, mida kohaldatakse valdkondlike õigusaktide abil andmeajagamisteenuste osutamise suhtes.
- (35) Andmesubjektide nõusoleku alusel vabatahtlikult kättesaadavaks tehtud andmete või juriidiliste isikute poolt kättesaadavaks tehtud isikustamata andmete kasutamisel on üldhuvi eesmärkide seisukohast suur potentsiaal. Selliste eesmärkide hulka kuuluvad

tervishoid, võitlus kliimamuutustega, liikuvuse parandamine, ametliku statistika koostamise hõlbustamine või avalike teenuste osutamise parandamine. Üldhuvi eesmärkide hulka tuleks lugeda ka teadusuuringute toetamine, näiteks tehnoloogia arendamine ja tutvustamine, alusuuringud, rakendusuuringud ja erasektori vahenditest rahastatavad uuringud. Käesoleva määruse eesmärk on aidata luua andmealtruismi alusel kättesaadavaks tehtavaid andmekogusid, mis on piisavalt suured, et võimaldada andmeanalüüsi ja masinõpet, seda ka liidu sees piiriülevalt.

- (36) Juriidilised isikud, kes soovivad toetada üldhuvi eesmärke, tehes asjakohased andmed andmealtruismi põhimõttel laialdaselt kättesaadavaks, ja kes vastavad teatud nõuetele, peaksid saama registreeruda liidus tunnustatud andmealtruismi organisatsioonina. See võiks viia andmehoidlate asutamiseni. Kuna ühes liikmesriigis tehtud registrikanne kehtiks kõikjal liidus, peaks see hõlbustama andmete piiriülest kasutamist liidus ja mitut liikmesriiki hõlmavate andmekogumite sündi. Sellega seoses nõustuksid andmesubjektid andmete töötlemisega konkreetsel eesmärgil, kuid nad võiksid nõustuda ka sellega, et andmeid töödeldakse teadusuuringute teatavates valdkondades või osana teadusprojektidest, kuna sageli ei ole isikuandmete kogumise ajal võimalik täpselt kindlaks määrata teadusuuringute eesmärgil toimuva isikuandmete töötlemise eesmärki. Juriidilised isikud võiksid anda loa töödelda oma isikustamata andmeid mitmesugustel eesmärkidel, mis ei ole loa andmise ajal määratletud. Kui sellised registreeritud üksused täidaksid vabatahtlikult konkreetseid nõudeid, peaks see andma kindlustunde, et altruistlikult kättesaadavaks tehtud andmed teenivad üldhuvi eesmärke. See kindlustunne peaks ennekõike tulenema asukohast liidus, samuti nõudest, et registreeritud üksused oleksid mittetulundusliku iseloomuga, läbipaistvusnõuetest ja konkreetsetest kaitsemeetmetest, mille eesmärk on kaitsta andmesubjektide ja äriühingute õigusi ja huve. Täiendavate kaitsemeetmete hulka peaks kuuluma võimalus töödelda asjaomaseid andmeid registreeritud üksuse käitavas turvalises töötlemiskeskkonnas, järelevalvemehhanismid, nagu eri liiki eetikanõukogud, et tagada vastutava töötleja poolne rangete teaduseetika normide järgimine, tõhusad tehnilised vahendid, et nõusolek mistahes hetkel tagasi võtta või seda muuta vastavalt vastutavate töötlejate teavitamiskohustusele, mis tuleneb määrusest (EL) 2016/679, samuti vahendid, mis võimaldavad andmesubjektidel hoida end kursis nende poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamisega.
- (37) Käesolev määrus ei mõjuta selliste üksuste asutamist, korraldust ja toimimist, kelle eesmärk on tegeleda andmealtruismiga riikliku õiguse alusel. See tugineb liikmesriigi õiguse kohastele nõuetele selles riigis mittetulundusühendusena tegutsemise kohta. Käesoleva määruse nõuetele vastavatel üksustel peaks olema võimalik kasutada nimetust „liidus tunnustatud andmealtruismi organisatsioon“.
- (38) Liidus tunnustatud andmealtruismi organisatsioonidel peaks olema võimalik koguda asjaomaseid andmeid füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt otse või töödelda teiste kogutud andmeid. Üldjuhul tugineks andmealtruism andmesubjektide nõusolekule artikli 6 lõike 1 punkti a ja artikli 9 lõike 2 punkti a tähenduses ning kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 7 kohaste seaduslikule nõusolekule esitatavate nõuetega. Määruse (EL) 2016/679 kohaselt võib teadusuuringute eesmärki teenida nõusolek, mis antakse teatavate teadusuuringute valdkondade jaoks, kui see on kooskõlas teadusuuringute tunnustatud eetikanormidega, või ainult teatavate teadusuuringute valdkondade või teadusprojektide osade jaoks. Määruse (EL) 2016/679 artikli 5 lõike 1 punktiga b on ette nähtud, et isikuandmete edasist töötlemist avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel

eesmärgil ei loeta määruse (EL) 2016/679 artikli 89 lõike 1 kohaselt algsete eesmärkidega vastuolus olevaks.

- (39) Suurema õiguskindluse tagamiseks nõusoleku andmise ja tagasivõtmise puhul, eriti seoses altruistlikult kättesaadavaks tehtud andmete kasutamisega teadusuuringute ja statistika eesmärgil, tuleks välja töötada Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm, mida tuleks kasutada andmete altruistliku jagamise korral. Selline vorm peaks aitama muuta andmesubjektide jaoks läbipaistvamaks seda, et juurdepääse nende andmetele ja selliste andmete kasutamine toimub vastavalt nende antud nõusolekule ja lisaks sellele täielikus kooskõlas andmekaitse normidega. Samuti võiks seda kasutada äriühingute poolse andmealtruismi lihtsustamiseks ja sellise mehhanismi loomiseks, mis võimaldaks niisugustel äriühingutel andmete kasutamise loa tagasi võtta. Selleks et võtta arvesse eri sektorite spetsiifikat, muu hulgas andmekaitse seisukohast, peaks Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormi saama sektoripõhiselt kohandada.
- (40) Andmehaldusraamistiku edukaks rakendamiseks tuleks eksperdirühma kujul luua Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu. Nõukokku peaksid kuuluma liikmesriikide, komisjoni ning asjakohaste andmeruumide ja konkreetsete sektorite (tervishoid, põllumajandus, transport ja statistika) esindajad. Euroopa Andmekaitse nõukogul tuleks paluda määrata Euroopa Andmeinnovatsiooni nõukokku oma esindaja.
- (41) Nõukogu peaks abistama komisjoni käesoleva määruse teemaderingi kuuluvate riiklike tavade ja poliitika koordineerimisel ning toetuse pakkumisel sektoritevahelisele andmekasutusele, järgides Euroopa koostalitlusvõime raamistiku põhimõtteid ning kasutades standardeid ja spetsifikaate (nagu põhisõnastikud⁴⁴ ja Euroopa ühendamise rahastu komponendid⁴⁵), ilma et see piiraks konkreetsetes sektorites või valdkondades toimuvat standardimist. Tehniliste standardite kehtestamise raames võidakse muu hulgas kindlaks määrata prioriteedid, millest lähtuvalt töötada välja standardeid ning koostada ja hallata tehniliste ja õiguslike standardite paketti andmete edastamise kohta kahe töötlemiskeskonna vahel, mis võimaldab andmeruume korraldada vahendajat kasutamata. Nõukogu peaks tegema koostööd eri sektorite asutustega, võrgustikega ja eksperdirühmadega või muude sektoritevaheliste organisatsioonidega, kes tegelevad andmete taaskasutamisega. Andmealtruismi vallas peaks nõukogu aitama komisjonil välja töötada andmealtruismi nõusolekuvormi, konsulteerides seejuures Euroopa Andmekaitse nõukoguga.
- (42) Et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused töötada välja Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁴⁶.
- (43) Selleks et arvestada teatavate andmekategooriate eripära, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaseid õigusakte, et kehtestada eritingimused, mis kehtivad juhul, kui kolmandatesse riikidesse edastatakse isikustamata andmeid, mis kuuluvad seadusandlikus menetluses vastu võetud liidu õigusaktide kohaselt teatavatesse väga tundlikuks loetavatesse kategooriatesse. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid

⁴⁴ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/semantic-interoperability-community-semic/core-vocabularies>

⁴⁵ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/connecting-europe-facility-cef>

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (44) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada konkurentsieeskirjade, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamist. Käesolevas määruses sätestatud meetmeid ei tohiks kasutada konkurentsi piiramiseks viisil, mis on vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepinguga. See puudutab ennekõike norme konkurentsi seisukohast tundliku teabe vahetamise kohta tegelike või potentsiaalsete konkurentide vahel andmeajagamine kaudu.
- (45) Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitse nõukoguga konsulteeriti vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁴⁷ artikliga 42 ning nad esitasid oma arvamuse [...].
- (46) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige õigust eraelu puutumatusse, õigust isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadust, õigust omandile ja puuetega isikute integreerimist ühiskonda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 Reguleerimisese ja kohaldamisala

- (1) Käesolevas määruses sätestatakse:
 - (a) avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate andmete liidusisese taaskasutamise tingimused;
 - (b) teavitamis- ja järelevalveraamistik, mida kohaldatakse andmeajagamine osutamise suhtes;
 - (c) altruistlikel eesmärkidel kättesaadavaks tehtud andmete kogumise ja töötlemisega tegelevate üksuste vabatahtliku registreerimise raamistik.
- (2) Käesolev määrus ei piira muude teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele andmetele juurdepääsu või selliste andmete taaskasutamist käsitlevate liidu õigusaktide konkreetsete sätete ega isikuandmete või isikustamata andmete töötlemisega seotud nõuete kohaldamist. Juhul kui avaliku sektori asutused, andmeajagamine osutajad või andmealtruismi teenuseid osutavad registreeritud üksused peavad sektoripõhise liidu õigusakti kohaselt täitma konkreetseid tehnilisi, halduslikke või korralduslikke lisanõudeid, muu hulgas tulenevalt loaandmise või sertifitseerimise

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

korra, kohaldatakse samal ajal ka kõnealuse sektoripõhise liidu õigusakti neid sätteid.

Artikkel 2 *Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „andmed“ – tegevuse, faktide või teabe mis tahes digitaalne väljendus ja selliste tegevuste, faktide või teabe kogum, muu hulgas heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestise kujul;
- (2) „taaskasutamine“ – avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete kasutamine füüsiliste või juriidiliste isikute poolt ärilisel või mitteärilisel eesmärgil, mis ei lange kokku algse eesmärgiga, mille täitmiseks andmed avalik-õigusliku ülesande raames loodi, välja arvatud avaliku sektori asutuste vaheline andmevahetus puhtalt nende avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks;
- (3) „isikustamata andmed“ – muud andmed kui isikuandmed, mis on määratletud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1;
- (4) „metaandmed“ – andmed, mis on kogutud füüsilise või juriidilise isiku mis tahes tegevuse kohta eesmärgiga osutada andmeajamisteenust, sealhulgas kuupäev, kellaaeg ja asukohaandmed, tegevuse kestus ning teenust kasutava isiku seosed muude füüsiliste või juriidiliste isikutega;
- (5) „andmevaldaja“ – juriidiline isik või andmesubjekt, kellel on liidu või liikmesriigi kohaldatava õiguse kohaselt õigus anda juurdepääs teatavatele tema kontrolli all olevatele isiku- või isikustamata andmetele või õigus neid andmeid jagada;
- (6) „andmekasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kellel on seaduslik juurdepääs teatavatele isiku- või isikustamata andmetele ja kellele on luba kasutada kõnealuseid andmeid ärilisel või mitteärilisel eesmärgil;
- (7) „andmete jagamine“ – andmevaldaja poolne andmete andmekasutaja käsutusse andmine, et kasutada jagatud andmeid vabatahtlike kokkulepete alusel ühiselt või individuaalselt kas otse või vahendaja kaudu;
- (8) „juurdepääs“ – andmevaldajalt saadud andmete töötlemine andmekasutaja poolt kooskõlas konkreetsete tehniliste, juriidiliste või korralduslike nõuetega, ilma et see tähendaks ilmingimata selliste andmete edastamist või allalaadimist;
- (9) „peamine tegevuskoht“ – juriidilise isiku puhul tema juhatuse asukoht liidus;
- (10) „andmealtruism“ – andmesubjektide nõusolek, et nende kohta käivaid isikuandmeid töödeldakse, või muude andmevaldajate luba kasutada nende isikustamata andmeid ilma selle eest tasu soovimata üldhuvi eesmärgil, näiteks teadusuuringute eesmärgil või avalike teenuste parandamiseks;
- (11) „avaliku sektori asutus“ – riigiasutused, piirkondlikud asutused ja kohalikud asutused, avalik-õiguslikud isikud või ühest või mitmest sellisest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused;
- (12) „avalik-õiguslik isik“ – isik, kes vastab järgmistele tingimustele:
 - (a) see on asutatud konkreetse eesmärgiga rahuldada vajadusi, mille rahuldamine on üldistes huvides, ega tegele tööstuse või kaubandusega;

- (b) see on juriidiline isik;
 - (c) seda rahastavad põhiliselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või muud avalik-õiguslikud isikud või selle juhtimine toimub kõnealuste omavalitsuste või avalik-õiguslike isikute järelevalve all või selle haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest üle poole on määranud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muud avalik-õiguslikud isikud;
- (13) „riigi osalusega äriühing“ – igasugune ettevõtja, kelle suhtes avaliku sektori asutused võivad otseselt või kaudselt kasutada valitsevat mõju omandiõiguse, finantsosaluse või ettevõtja suhtes kehtivate eeskirjade alusel; käesoleva määratluse kohaldamisel eeldatakse, et avaliku sektori asutustel on valitsev mõju järgmistel juhtudel, kui need asutused otseselt või kaudselt:
- (a) omavad enamust ettevõtja märgitud kapitalist;
 - (b) omavad kontrolli äriühingu emiteeritud aktsiatega määratud häälte enamuse üle;
 - (c) võivad nimetada rohkem kui poole ettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- (14) „turvaline töötlemiskeskond“ – füüsiline või virtuaalne keskkond ja korralduslikud vahendid, mis annavad võimaluse andmeid taaskasutada viisil, mis võimaldab turvalise töötlemiskeskonna käitajal fikseerida ja kontrollida kõiki andmetöötlemistoiminguid, mida tehakse muu hulgas andmete kuvamiseks, säilitamiseks, allalaadimiseks ja eksportimiseks ning arvutialgoritmide abil tuletisandmete saamiseks;
- (15) „esindaja“ – liidu residendist füüsiline või juriidiline isik, kes on spetsiaalselt määratud tegutsema väljaspool liitu asuva andmeajamisteenuse osutaja või sellise üksuse nimel, kes kogub üldhuvi eesmärgil füüsiliste või juriidiliste isikute poolt andmealtruismi raames kättesaadavaks tehtud andmeid, kelle poole riigi pädev asutus võib pöörduda andmeajamisteenuste osutaja või üksuse asemel seoses kohustustega, mis on asjaomasel andmeajamisteenuste osutajal või üksusel tulenevalt käesolevast määrusest.

II PEATÜKK

AVALIKU SEKTORI ASUTUSTE VALDUSES OLEVATE TEATAVATESSE KATEGOORIATESSE KUULUVATE KAITSTUD ANDMETE TAASKASUTAMINE

Artikkel 3 *Andmekategooriad*

- (1) Käesolevat peatükki kohaldatakse avaliku sektori asutuste valduses olevate selliste andmete suhtes, mis on kaitstud järgmistel põhjustel:
- (a) ärisaladus;
 - (b) statistiliste andmete konfidentsiaalsus;
 - (c) kolmandate isikute intellektuaalomandiõiguste kaitse;
 - (d) isikuandmete kaitse.
- (2) Käesolevat peatükki ei kohaldata järgmise suhtes:

- (a) riigi osalusega äriühingute valduses olevad andmed;
 - (b) andmed, mis on avalike ringhäälingujaamade ja nende filiaalide ning muude asutuste või nende filiaalide valduses avaliku ringhäälinguteenuse osutamise eesmärgil;
 - (c) kultuuriasutuste ja haridusasutuste valduses olevad andmed;
 - (d) riikliku julgeoleku, kaitse või avaliku julgeoleku põhjustel kaitstud andmed;
 - (e) andmed, mille väljastamine ei kuulu asjaomaste avaliku sektori asutuste selliste avalik-õiguslike ülesannete alla, mis on määratletud asjaomase liikmesriigi õiguses või muudes siduvates õigusnormides, või selliste normide puudumisel selle liikmesriigi üldise haldustava kohaselt tingimusel, et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi.
- (3) Käesoleva peatüki sätetega ei panda avaliku sektori asutustele kohustust võimaldada andmete taaskasutamist ega vabastata neid nende konfidentsiaalsuskohustustest. Käesolev peatükk ei piira liidu ega riikliku õiguse või selliste liidu või liikmesriikide osalusega rahvusvaheliste lepingute kohaldamist, mis käsitlevad lõikes 1 loetletud andmekategooriate kaitset. Käesolev peatükk ei piira dokumentidele juurdepääsu käsitlevate liidu või riiklike õigusnormide kohaldamist ega liidu ja riiklikust õigusest avaliku sektori asutustele tulenevaid kohustusi võimaldada andmete taaskasutamist.

Artikkel 4

Keeld sõlmida ainuõiguslikke kokkuleppeid

- (1) Keelatud on avaliku sektori asutuste valduses olevate artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvaid andmeid sisaldavate andmete taaskasutamise kokkulepped või muud tavad, millega antakse ainuõigused või mille eesmärk või tulemus on niisuguste ainuõiguste andmine või andmete taaskasutamise piiramine, nii et need on kättesaadavad ainult selliste kokkulepete või muude tavade osalistele.
- (2) Erandina lõikest 1 võib nimetatud lõikes osutatud taaskasutamise ainuõiguse anda ulatuses, mis on vajalik üldist huvi pakkuva teenuse osutamiseks või toote pakkimiseks.
- (3) Selline ainuõigus võidakse anda seoses asjaomase teenuse- või kontsessioonilepinguga vastavalt kohaldatavatele liidu ja riiklikele õigusnormidele riigihangete ja kontsessiooni andmise kohta või juhul, kui tegu on sellise väärtusega lepinguga, mille puhul ei kohaldata ei liidu ega riiklike õigusnorme riigihangete ja kontsessiooni andmise kohta, kooskõlas läbipaistvuse põhimõtte, võrdse kohtlemise põhimõtte ja kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttega.
- (4) Kõigil lõikega 3 hõlmamata juhtudel ja kui üldhuvi eesmärki ei ole võimalik saavutada ainuõigust andmata, kehtivad läbipaistvuse põhimõte, võrdse kohtlemise põhimõte ja kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõte.
- (5) Andmete taaskasutamise ainuõiguse kestus ei tohi olla pikem kui kolm aastat. Lepingu sõlmimise korral viiakse sõlmitud lepingu kestus vastavusse ainuõigusperioodiga.
- (6) Lõigete 2 ja 5 kohane ainuõiguse andmine, sealhulgas põhjused, mille tõttu on vajalik selline õigus anda, peavad olema läbipaistvad ja need tuleb teha internetis avalikult kättesaadavaks isegi juhul, kui riigihankelingu ja kontsessioonilepingu sõlmimine võib olla avaldatud.

- (7) Lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse kuuluvad kokkulepped või muud tavad, mis ei vasta lõikes 2 esitatud tingimustele ja mis sõlmiti enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva, lõpetatakse lepingu lõppemisel ja igal juhul hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva.

Artikkel 5

Taaskasutamise tingimused

- (1) Avaliku sektori asutused, kes on riikliku õiguse alusel pädevad andma taaskasutamise eesmärgil juurdepääsu andmetele, mis kuuluvad mõnesse artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriasse, või sellise juurdepääsu andmisest keelduma, avalikustavad sellise taaskasutamise lubamise tingimused. Selle ülesande täitmisel võivad neid aidata artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused.
- (2) Taaskasutamise tingimused peavad olema mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja objektiivselt põhjendatud andmekategooriate, taaskasutamise eesmärkide ja selliste andmete iseloomu seisukohast, mille taaskasutamine on lubatud. Nimetatud tingimusi ei kasutata konkurentsi piiramiseks.
- (3) Avaliku sektori asutused võivad kehtestada nõude taaskasutada ainult eeltöödeldud andmeid, kusjuures eeltöötlemise eesmärk on isikuandmed anonüümida või pseudonüümida või kustutada konfidentsiaalne äriteave, sealhulgas ärisaladused.
- (4) Avaliku sektori asutused võivad kehtestada kohustusi seoses järgmisega:
- (a) andmetele juurdepääs ja nende taaskasutamine peab toimuma turvalises töötlemiskeskkonnas, mida pakub ja kontrollib avalik sektor;
 - (b) kui kaugjuurdepääsu ei saa võimaldada kolmandate isikute õigusi ja huvisid ohtu seadmata, peab andmetele juurdepääs ja nende taaskasutamine toimuma ruumides, kus asub turvaline töötlemiskeskond.
- (5) Avaliku sektori asutused kehtestavad tingimused, mis tagavad kasutatava turvalise töötlemiskeskonna tehniliste süsteemide toimimise tervikluse. Avaliku sektori asutusel on võimalik kontrollida kõiki taaskasutaja ettevõetud andmetöötlustoiimingute tulemusi ja õigus keelata selliste tulemuste kasutamine, milles sisalduv teave seab ohtu kolmandate isikute õigused ja huvid.
- (6) Kui ei ole võimalik lubada andmete taaskasutamist kooskõlas lõigetes 3–5 sätestatud kohustustega ja puudub muu õiguslik alus andmete edastamiseks määruse (EL) 2016/679 alusel, abistab avaliku sektori asutus taaskasutajaid selliste andmesubjektide nõusoleku ja/või juriidiliste isikute loa taotlemisel, kelle õigusi ja huvisid niisugune taaskasutamine võib mõjutada, kui see on võimalik ilma ebaproportsionaalsete kuludeta avalikule sektorile. Selle ülesande täitmisel võivad neid aidata artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused.
- (7) Andmete taaskasutamist lubatakse ainult kooskõlas intellektuaalomandi õigusega. Avaliku sektori asutused ei kasuta direktiivi 96/9/EÜ artikli 7 lõikes 1 sätestatud andmebaasi tegija õigust, et takistada andmete taaskasutamist või piirata taaskasutamist rohkem kui see on võimalik käesoleva määruse sätete kohaselt.
- (8) Kui taotletavaid andmeid loetakse ärisaladust käsitlevate liidu või riiklike õigusaktide kohaselt konfidentsiaalseteks, tagavad avaliku sektori asutused, et taaskasutamise tulemusena ei avalikustata konfidentsiaalset teavet.

- (9) Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles kinnitatakse, et kolmanda riigi õigus- ja järelevalvekord ning riiklikku sundi käsitlevad sätted vastavad järgmisele:
- (a) need tagavad intellektuaalomandi ja ärisaladuste kaitse viisil, mis on sisuliselt samaväärne liidu õiguse kohaselt tagatud kaitsega;
 - (b) neid kohaldatakse ja täidetakse tõhusalt;
 - (c) nendega on ette nähtud tõhusad õiguskaitsevahendid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

- (10) Avaliku sektori asutused edastavad konfidentsiaalseid või intellektuaalomandiõigusega kaitstud andmeid taaskasutajale, kes kavatseb edastada andmeid kolmandasse riiki, mis ei kuulu lõike 9 kohaselt kindlaks määratud riikide hulka, üksnes siis, kui taaskasutaja kohustub:
- (a) täitma lõigete 7–8 alusel kehtestatud kohustusi isegi pärast seda, kui andmed on kolmandasse riiki edastatud;
 - (b) tunnistama avaliku sektori asutuse liikmesriigi kohtute pädevust mis tahes vaidluse puhul seoses punktis a sätestatud kohustuse täitmisega.
- (11) Kui seadusandliku menetluse kohaselt vastu võetud konkreetsete liidu õigusaktidega on ette nähtud, et teatavad avaliku sektori asutuste valduses olevad isikustamata andmete kategooriad loetakse käesoleva artikli kohaldamisel väga tundlikeks, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades kolmandatesse riikidesse edastamise puhul kehtivad eritingimused. Kolmandatesse riikidesse edastamise tingimused tuginevad liidu õigusaktis kindlaks määratud andmekategooriate iseloomule ja põhjustele, miks neid loetakse väga tundlikeks, on mittediskrimineerivad ja piirduvad sellega, mis on vajalik liidu õigusaktis loetletud avaliku poliitika eesmärkide (näiteks ohutus ja rahvatervis) saavutamiseks, võtavad arvesse anonüümitud andmete tagasituvastuse riske andmesubjektide jaoks ja on kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega. Need võivad hõlmata edastamise suhtes kohaldatavaid tingimusi või sellega seotud tehnilist korda, piiranguid seoses andmete taaskasutamisega kolmandates riikides või isikute kategooriatega, kellel on õigus selliseid andmeid kolmandatesse riikidesse edastada, või erandjuhtudel piiranguid seoses kolmandatesse riikidesse edastamisega.
- (12) Füüsiline või juriidiline isik, kellele on antud õigus isikustamata andmeid taaskasutada, võib andmeid edastada ainult neisse kolmandatesse riikidesse, mille puhul on täidetud lõigetes 9–11 sätestatud tingimused.
- (13) Kui taaskasutaja kavatseb edastada isikustamata andmeid kolmandasse riiki, teavitab avaliku sektori asutus andmevaldajat andmete edastamisest asjaomasesse kolmandasse riiki.

Artikkel 6 *Tasud*

- (1) Artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamist lubavad avaliku sektori asutused võivad võtta tasu selliste andmete taaskasutamise lubamise eest.
- (2) Tasu peab olema mittediskrimineeriv, proportsionaalne ja objektiivselt põhjendatud ning ei tohi piirata konkurents.

- (3) Avaliku sektori asutused tagavad, et tasusid saab maksta internetis, kasutades laialdaselt kättesaadavaid piiriüleseid makseteenuseid, ilma et kedagi diskrimineeritaks makseteenuse osutaja asukoha, makseinstrumendi väljastamise koha või liidus oleva maksekonto asukoha põhjal.
- (4) Kui avaliku sektori asutused kohaldavad tasusid, võtavad nad meetmeid, et luua stiimuleid artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamiseks mitteärilistel eesmärkidel ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt kooskõlas riigiabi eeskirjadega.
- (5) Tasud tulenevad kuludest, mis on seotud artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotluste menetlemisega. Tasude arvutamise meetod tuleb eelnevalt avaldada.
- (6) Avaliku sektori asutus avaldab kulude põhikategooriate ja kulude jaotamisel kasutatud reeglite kirjelduse.

Artikkel 7 *Pädevad asutused*

- (1) Liikmesriigid määravad ühe või mitu pädevat asutust, kes võivad kuuluda asjaomasesse sektorisse, et toetada artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise õigust andvaid avaliku sektori asutusi selle ülesande täitmisel.
- (2) Lõikega 1 ette nähtud toetuse raames võidakse vastavalt vajadusele:
 - (a) pakkuda tehnilist tuge, tehes kättesaadavaks turvalise töötlemiskeskonna, et võimaldada juurdepääsu andmete taaskasutamise eesmärgil;
 - (b) pakkuda tehnilist tuge selliste läbiproovitud meetodite rakendamisel, millega tagatakse andmete töötlemine viisil, mis võimaldab säilitada teabe privaatsuse andmetes, mille taaskasutamine on lubatud, sealhulgas isikuandmete pseudonüümimise, anonüümimise, üldistamise, välistamise ja juhuslikustamine meetodite rakendamisel;
 - (c) abistada avaliku sektori asutusi vajaduse korral taaskasutajate nõusoleku või loa saamisel andmete taaskasutamiseks altruistlikel ja muudel eesmärkidel kooskõlas andmevaldajate otsustega, muu hulgas seoses jurisdiktsiooni või jurisdiktsioonidega, kus andmete töötlemist kavandatakse;
 - (d) pakkuda avaliku sektori asutustele abi seoses taaskasutaja poolt artikli 5 lõikes 10 kohaselt võetud kohustuste piisavusega.
- (3) Pädevatele asutustele võidakse kooskõlas liidu või riikliku õigusnormidega, milles on sätestatud sellise juurdepääsu andmine, anda lisaks sellele juurdepääs artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvatele andmetele taaskasutamise eesmärgil. Kui sellised pädevad asutused täidavad oma taaskasutamise eesmärgil juurdepääsu andmise või selle andmisest keeldumise ülesannet, kohaldatakse nende suhtes artikleid 4, 5 ja 6 ning artikli 8 lõiget 3.
- (4) Pädeval asutusel või pädevatel asutustel peab olema küllaldane õigusala ja tehniline suutlikkus ja oskusteave, et täita asjakohaseid liidu või riiklikke õigusnorme, mis puudutavad artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvatele andmetele juurdepääsu korda.

- (5) Liikmesriigid teatavad komisjonil artikli 1 kohaselt määratud pädevate asutuste nimed hiljemalt [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev]. Samuti teatavad nad komisjonile kõigist muudatustest kõnealuste asutuste loetelus.

Artikkel 8 *Ühtne teabepunkt*

- (1) Liikmesriigid tagavad, et kogu asjakohane teave artiklite 5 ja 6 kohaldamise kohta on kättesaadav ühtse teabepunkti kaudu.
- (2) Ühtne teabepunkt võtab vastu artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotlusi ja edastab need pädevatele avaliku sektori asutustele või artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevatele asutusele, kui see on asjakohane. Ühtne teabepunkt teeb elektrooniliste vahendite kaudu kättesaadavaks olemasolevate andmeallikate registri, mis sisaldab olemasolevate andmete iseloomu kirjeldavat asjakohast teavet.
- (3) Pädevad avaliku sektori asutused või artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused kiidavad artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotlused heaks või lükkavad need tagasi mõistliku aja jooksul ja igal juhul hiljemalt kaks kuud pärast taotluse kuupäeva.
- (4) Kõigil füüsilistel või juriidilistel isikutel, keda avaliku sektori asutuse või pädeva asutuse (olenevalt asjaoludest) otsus mõjutab, on õigus kasutada tõhusat kohtulikku õiguskaitsevahendit kõnealuse otsuse vastu asjaomase asutuse asukohaliikmesriigi kohtutes.

III PEATÜKK **ANDMEJAGAMISTEENUSTE SUHTES KOHALDATAVAD NÕUDED**

Artikkel 9 *Andmejagamisteenuste osutajad*

- (1) Järgmiste andmejagamisteenuste osutamise puhul kehtib nõue kasutada teavitamise korda:
- (a) teenused, mille eesmärk on vahendada juriidilistest isikutest andmevaldajaid ja potentsiaalseid andmekasutajaid, sealhulgas teha kättesaadavaks selliste teenuste võimaldamiseks ette nähtud tehnilised või muud vahendid. Nimetatud teenused võivad hõlmata kahepoolset või mitmepoolset andmevahetust või selliste platvormide või andmebaaside loomist, mis võimaldavad andmeid vahetada või ühiselt kasutada, samuti eritaristu loomist andmevaldajate ja andmekasutajate kokkuviimiseks;
- (b) teenused, mille eesmärk on vahendada andmesubjekte, kes soovivad oma andmeid kättesaadavaks teha, kasutades määrusega (EL) 2016/679 ette nähtud õigusi, ja potentsiaalseid andmekasutajaid, muu hulgas tehes kättesaadavaks selliste teenuste võimaldamiseks ette nähtud tehnilised või muud vahendid;
- (c) andmekooperatiivide teenused, see tähendab teenused, millega ühest küljest toetatakse andmesubjekte, ühe osanikuga äriühinguid või mikro-, väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid, kes kuuluvad kooperatiivi või kes annavad enne andmete töötlemisega nõustumist teadliku otsuse tegemise huvides kooperatiivile volitused pidada läbirääkimisi andmetöötluse tingimuste üle,

ning mis teisest küljest teevad võimalikuks mehhanismid seisukohtade vahetamiseks andmetöötluse selliste eesmärkide ja tingimuste üle, mis esindaksid optimaalselt andmesubjektide või juriidiliste isikute huve.

- (2) Käesolev peatükk ei piira muude liidu ja riiklike õigusaktide kohaldamist andmeajagamineenuste osutajate suhtes, sealhulgas järelevalveasutuste õigust tagada kohaldatava õiguse järgimine, eriti seoses isikuandmete kaitse ja konkurentsioigusega.

Artikkel 10

Andmeajagamineenuste osutajatest teavitamine

- (1) Kõik andmeajagamineenuste osutajad, kes kavatsevad osutada artikli 9 lõikes 1 osutatud teenuseid, esitavad teatise artiklis 12 osutatud pädevale asutusele.
- (2) Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse rohkem kui ühes liikmesriigis asukohta omav andmeajagamineenuste osutaja selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaks, kus on tema peamine tegevuskoht.
- (3) Andmeajagamineenuste osutaja, kes ei ole asutatud liidus, kuid kes osutab liidus artikli 9 lõikes 1 osutatud teenuseid, nimetab esindaja ühes neist liikmesriikidest, kus nimetatud teenuseid osutatakse. Teenuseosutajat loetakse selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaks, kus on esindaja asukoht.
- (4) Andmeajagamineenuse osutaja võib pärast teavitamist alustada tegevust käesolevas peatükis sätestatud tingimustel.
- (5) Teavitamine annab teenuseosutajale õiguse osutada andmeajagamineenuseid kõigis liikmesriikides.
- (6) Teatis peab sisaldama järgmist teavet:
- (a) andmeajagamineenuste osutaja nimi;
 - (b) teenuseosutaja õiguslik staatus, vorm ja registreerimisnumber, kui teenuseosutaja on registreeritud äriregistris või muus samalaadses avalikus registris;
 - (c) teenuseosutaja peamise tegevuskoha aadress liidus, kui see on olemas, ja kui see on asjakohane, kõigi muudes liikmesriikides asuvate täiendavate filiaalide või lõike 3 kohaselt määratud esindaja aadress;
 - (d) teenuseosutaja ja tema tegevuse kohta teavet leida võimaldav veebisait (selle olemasolul);
 - (e) teenuseosutaja kontaktisikud ja kontaktandmed;
 - (f) kirjeldus teenuse kohta, mida teenuseosutaja kavatseb osutada;
 - (g) tegevuse alustamise eeldatav kuupäev;
 - (h) liikmesriik, kus teenuseosutaja kavatseb teenuseid osutada.
- (7) Teenuseosutaja taotluse alusel väljastab pädev asutus ühe nädala jooksul standardteatise, millega kinnitatakse, et teenuseosutaja on esitanud lõikes 4 osutatud teatise.
- (8) Pädev asutus edastab kõik teatised elektrooniliste vahendite kaudu viivitamata asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele.

- (9) Pädev asutus teavitab komisjoni kõigist uutest teatistest. Komisjon peab andmeajagamisteenuste osutajate registrit.
- (10) Pädev asutus võib nõuda tasu. Selline tasu peab olema proportsionaalne ja objektiivne ning põhinema halduskuludel, mis on seotud järelevalvega nõuete täitmise üle ja muu pädevate asutuste tehtava turukontrolliga seoses andmeajagamisteenustest teavitamisega.
- (11) Kui andmeajagamisteenuste osutaja oma tegevuse lõpetab, teavitab ta 15 päeva jooksul vastavalt lõigetele 1, 2 ja 3 kindlaks määratud pädevat asutust. Pädev asutus edastab kõik sellised teatised viivitamata elektrooniliste vahendite kaudu liikmesriikides asuvatele pädevatele asutustele ja komisjonile.

Artikkel 11

Andmeajagamisteenuste osutamise tingimused

Artikli 9 lõikes 1 osutatud andmeajagamisteenuste osutamise suhtes kehtivad järgmised tingimused:

- (1) teenuseosutaja ei tohi kasutada andmeid, millega seotud teenuseid ta osutab, muul eesmärgil kui selleks, et anda need andmed andmekasutajate käsutusse, ning andmeajagamisteenused peavad kuuluma eraldi juriidilise isiku alla;
- (2) andmeajagamisteenuste osutamise käigus kogutud metaandmeid võib kasutada ainult nimetatud teenuse arendamiseks;
- (3) teenuseosutaja tagab, et tema teenusele juurdepääsu kord on nii andmevaldajate kui ka andmekasutajate jaoks õiglane ja läbipaistev ega diskrimineeri kumbagi, muu hulgas hindade puhul;
- (4) teenuseosutaja hõlbustab andmete vahetamist vormingus, milles ta andmeid andmevaldajalt saab, ja konverteerib andmeid erivormingutesse ainult selleks, et suurendada sektorisest ja sektoritevahelist koostalitlusvõimet või kui andmekasutaja seda taotleb või kui see on liidu õiguse kohaselt nõutav või selleks, et tagada ühtlustamine rahvusvaheliste või Euroopa andmestandarditega;
- (5) teenuseosutaja kehtestab korra pettuste või kuritarvituste vältimiseks seoses andmetele juurdepääsuga selliste isikute poolt, kes püüavad saada juurdepääsu nende teenuste kaudu;
- (6) teenuseosutaja tagab oma teenuste osutamise mõistliku järjepidevuse ja omab andmesalvestust tagavate teenuste puhul küllaldaselt tagatisi, mis võimaldavad andmevaldajatel ja andmekasutajatel saada maksejõuetuse korral juurdepääsu oma andmetele;
- (7) teenuseosutaja võtab sobilikud tehnilised, õiguslikud ja korralduslikud meetmed, et vältida isikustamata andmete edastamist või neile juurdepääsu, kui see on liidu õiguse kohaselt ebaseaduslik;
- (8) teenuseosutaja võtab meetmeid, et tagada isikustamata andmete edastamise ja säilitamise kõrgetasemeline turvalisus;
- (9) teenuseosutaja kehtestab korra, millega tagatakse vastavus liidu ja riiklikele konkurentsieeskirjadele;
- (10) andmesubjektidele teenuseid osutav teenuseosutaja tegutseb andmesubjektide õiguste kasutamist hõlbustades täielikult nende huvides, ennekõike andes

andmesubjektidele nõu andmete võimaliku kasutamise ning sellise kasutamisega seotud tingimuste kohta;

- (11) kui teenuseosutaja pakub vahendeid, et saada andmesubjektide nõusolek või luba juriidiliste isikute poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamiseks, näitab ta ära jurisdiktsiooni või jurisdiktsioonid, kus andmete kasutamist kavandatakse.

Artikkel 12 *Pädevad asutused*

- (1) Iga liikmesriik määrab oma territooriumil ühe või mitu asutust, kellel on pädevus täita teavitamisraamistikuga seotud ülesandeid, ja edastab komisjonile hiljemalt [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev] selliste määratud asutuste nimed. Samuti teavitab ta komisjoni kõigist hilisematest muudatustest.
- (2) Määratud pädevad asutused peavad täitma artikli 23 sätteid.
- (3) Määratud pädevad asutused, andmekaitseasutused, liikmesriikide konkurentsiasutused, küberturvalisuse eest vastutavad asutused ja muud asjaomased kõnealuse sektori asutused vahetavad teavet, mida nad vajavad oma ülesannete täitmiseks seoses andmeajamisega osutajatega.

Artikkel 13 *Järelevalve nõuete täitmise üle*

- (1) Pädev asutus jälgib ja kontrollib käesoleva peatüki nõuete täitmist.
- (2) Pädeval asutusel on õigus nõuda andmeajamisega osutajalt igasugust teavet, mis on vajalik, et kontrollida vastavust artiklites 10 ja 11 sätestatud nõuetele. Teabenõue peab olema ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ja põhjendatud.
- (3) Kui pädev asutus leiab, et andmeajamisega osutaja ei täida üht või mitut artiklis 10 või artiklis 11 sätestatud nõuet, teavitab ta sellist teenuseosutajat neist järeldustest ja annab talle võimaluse esitada mõistliku aja jooksul oma seisukohad.
- (4) Pädeval asutusel on õigus nõuda, et lõikes 3 osutatud rikkumine lõpetataks viivitamatult või mõistliku aja jooksul, ning ta võtab täitmise tagamiseks asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid. Sellega seoses saavad pädevad asutused juhul, kui see on asjakohane:
 - (a) kehtestada hoiatavad rahatrahvid, mis võivad sisaldada perioodilisi makseid, millel on tagasiulatav jõud;
 - (b) nõuda andmeajamisega osutamise lõpetamist või katkestamist.
- (5) Pädevad asutused teavitavad lõike 4 kohaselt võetud meetmetest ja nende võtmise aluseks olevatest põhjustest viivitamata asjaomast üksust ja määravad kindlaks mõistliku aja, mille jooksul üksus peab meetmeid täitma.
- (6) Kui andmeajamisega osutaja peamine tegevuskoht või esindaja asub ühes liikmesriigis, kuid ta osutab teenuseid teistes liikmesriikides, teevad peamise tegevuskoha või esindaja asukoha liikmesriigi pädev asutus ja kõnealuste teiste liikmesriikide pädevad asutused omavahel koostööd ja abistavad üksteist. Selline abi ja koostöö võivad hõlmata asjaomaste pädevate asutuste vahelist teabevahetust ja taotlusi võtta käesolevas artiklis osutatud meetmeid.

Artikkel 14
Erandid

Käesolevat peatükki ei kohaldata mittetulunduslike üksuste suhtes, kelle tegevus piirdub sellega, et nad püüavad füüsiliste või juriidiliste isikute poolt andmealtruismi alusel kättesaadavaks tehtud andmeid koguda üldise huvi eesmärgil.

IV PEATÜKK
ANDMEALTRUISM

Artikkel 15
Tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide register

- (1) Kõik artikli 20 kohaselt määratud pädevad asutused peavad tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrit.
- (2) Komisjon peab tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide kohta liidu registrit.
- (3) Artikli 16 kohaselt registrisse kantud üksus võib kasutada enese kohta kirjalikus ja suulises suhtluses väljendit „liidus tunnustatud andmealtruismi organisatsioon“.

Artikkel 16
Registreerimise üldnõuded

Selleks et andmealtruismi organisatsiooni saaks registreerida, peab ta:

- (a) olema juriidiline isik, mis on moodustatud üldhuvi eesmärkide saavutamiseks;
- (b) tegutsema mittetulunduslikul alusel ja mitte sõltuma üksusest, kes tegutseb tulundusliku alusel;
- (c) sooritama andmealtruismiga seotud tegevusi õiguslikult sõltumatu, muudest tema poolt ette võetud tegevustest eraldiseisva struktuuri kaudu.

Artikkel 17
Registreerimine

- (1) Kõik artikli 16 nõuetele vastavad üksused võivad taotleda enese kandmist artikli 15 lõikes 1 osutatud tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse.
- (2) Käesoleva määruse kohaldamisel registreerub andmealtruismi põhimõtete kohaselt tegutsev üksus, kellel on asukoht rohkem kui ühes liikmesriigis, selles liikmesriigis, kus on tema peamine tegevuskoht.
- (3) Üksus, mille asukoht ei ole liidus, kuid mis vastab artiklis 16 sätestatud nõuetele, määrab esindaja ühes liikmesriikidest, kus ta kavatseb andmealtruismi alusel andmeid koguda. Käesoleva määruse nõuete täitmisel loetakse kõnealune üksus selle liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevaks, kus asub tema esindaja.
- (4) Registreerimistaotlused peavad sisaldama järgmist teavet:
 - (a) üksuse nimi;
 - (b) üksuse õiguslik staatus, vorm ja registreerimisnumber, kui üksus on registreeritud avalikus registris;
 - (c) üksuse põhikiri, kui see on asjakohane;
 - (d) üksuse põhiline sissetulekuallikas;

- (e) üksuse peamise tegevuskoha aadress liidus, kui see on olemas, ja kui see on asjakohane, kõigi muudes liikmesriikides asuvate täiendavate filiaalide või lõike 3 kohaselt määratud esindaja aadress;
 - (f) veebisait, kust on võimalik leida teave üksuse ja tegevuse kohta;
 - (g) üksuse kontaktisikud ja kontaktandmed;
 - (h) üldhuvi eesmärgid, mida ta kavatseb andmeid kogudes edendada;
 - (i) mis tahes muu dokument, mis tõendab vastavust artikli 16 nõuetele.
- (5) Kui üksus on esitanud kogu artikli 4 kohase vajaliku teabe ja pädev asutus leiab, et üksus vastab artikli 16 nõuetele, kannab ta üksuse tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse 12 nädala jooksul alates taotluse kuupäevast. Registreerimine kehtib kõigis liikmesriikides. Kõigist registrikannetest teatatakse komisjonile, et need saaks lisada liidu registrisse tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide kohta.
- (6) Lõike 4 punktides a, b, f, g ja h osutatud teave avaldatakse tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide riiklikus registris.
- (7) Kõik tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksused esitavad kõik muudatused artikli 4 alusel esitatud teabes pädevale asutusele 14 kalendripäeva jooksul alates päevast, kui muudatus toimub.

Artikkel 18 *Läbipaistvusnõuded*

- (1) Kõik tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide riiklikku registrisse kantud üksused registreerivad täielikud ja täpsed andmed seoses järgmisega:
- (a) kõik füüsilised või juriidilised isikud, kellele anti võimalus töödelda asjaomase üksuse valduses olevaid andmeid;
 - (b) sellise töötlemise kuupäev või kestus;
 - (c) sellise töötlemise eesmärk vastavalt selle füüsilise või juriidilise isiku teatatule, kellel töötlemisvõimalus anti;
 - (d) andmeid töötlevate füüsilise või juriidiliste isikute makstud tasud, kui tasu maksti.
- (2) Iga tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksus koostab ja edastab riigi pädevale asutusele tegevuse aastaaruande, mis sisaldab vähemalt järgmist:
- (a) teave üksuse tegevuse kohta;
 - (b) kirjeldus selle kohta, mil viisil on eelarveaasta jooksul edendatud üldhuvi eesmäärke, mille jaoks andmeid koguti;
 - (c) kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute loetelu, kellel lubati kasutada tema valduses olevaid andmeid, sealhulgas kokkuvõtlik selliste üldhuvi eesmärkide kirjeldus, mida see andmete kasutamine teenis, ja selleks kasutatud tehniliste vahendite kirjeldus, sealhulgas privaatsuse ja andmekaitse tagamiseks kasutatud meetodite kirjeldus;
 - (d) kokkuvõte üksuse poolt lubatud andmete kasutamise tulemustest, kui see on asjakohane;

- (e) teave üksuse sissetulekuallikate kohta, eriti kogu andmetele juurdepääsu lubamisest tulenenud sissetuleku kohta, ja kulude kohta.

Artikkel 19

Erinõuded, mille eesmärk on kaitsta andmesubjektide ja juriidiliste isikute õigusi ja huve seoses nende andmetega

- (1) Kõik tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksused teavitavad andmevaldajaid järgmisest:
 - (a) üldhuvi eesmärgid, milleks ta lubab andmekasutajal nende andmeid töödelda, esitades need hõlpsalt mõistetaval viisil;
 - (b) mis tahes töötlemine väljaspool liitu.
- (2) Lisaks sellele tagab üksus, et andmeid ei kasutata muul eesmärgil kui üldhuvi eesmärgid, milleks ta töötlemist lubab.
- (3) Kui tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksus pakub vahendeid, et saada andmesubjektide nõusolek või luba juriidiliste isikute poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamiseks, täpsustab ta, millises jurisdiktsioonis või jurisdiktsioonides on kavas andmeid kasutada.

Artikkel 20

Registreerimiseks pädevad asutused

- (1) Iga liikmesriik määrab ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registri eest ja käesoleva peatüki nõuete täitmise järelevalve eest. Määratud pädevad asutused peavad vastama artiklis 23 sätestatud nõuetele.
- (2) Iga liikmesriik teatab komisjonile määratud asutuste andmed.
- (3) Pädev asutus täidab oma ülesandeid koostöös andmekaitseasutusega, kui need ülesanded on seotud isikuandmete töötlemisega, ja sama liikmesriigi asjaomaste valdkondlike asutustega. Kõigis küsimustes, mille puhul tuleb hinnata kooskõla määrusega (EL) 2016/679, taotleb pädev asutus esmalt kõnealuse määruse kohaselt asutatud pädeva järelevalveasutuse arvamust või otsust ja tegutseb vastavale sellele arvamusele või otsusele.

Artikkel 21

Järelevalve nõuete täitmise üle

- (1) Pädev asutus jälgib ja kontrollib seda, et tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksused täidaksid käesolevas peatükis sätestatud tingimusi.
- (2) Pädeval asutusel on volitused nõuda tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksustelt teavet, mis on vajalik, et kontrollida vastavust käesoleva peatüki sätetele. Teabenõue peab olema ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ja põhjendatud.
- (3) Kui pädev asutus leiab, et üksus ei täida üht või mitut käesolevas peatükis sätestatud nõuet, teavitab ta üksust neist järeldustest ja annab talle võimaluse esitada mõistliku aja jooksul oma seisukohad.

- (4) Pädeval asutusel on õigus nõuda, et lõikes 3 osutatud rikkumine lõpetataks viivitamatult või mõistliku aja jooksul, ning ta võtab täitmise tagamiseks asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmed.
- (5) Kui üksus ei täida üht või mitut käesoleva peatüki nõuet ka pärast seda, kui pädev asutus on teda lõike 3 kohaselt teavitanud, siis üksus:
- (a) kaotab õiguse kasutada enese kohta kirjalikus ja suulises suhtluses väljendit „liidus tunnustatud andmealtruismi organisatsioon“;
 - (b) kustutatakse tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrist.
- (6) Kui tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksuse peamine tegevuskoht või esindaja asub ühes liikmeriigis, kuid tegutseb teistes liikmesriikides, teevad peamise tegevuskoha või esindaja asukoha liikmesriigi pädev asutus ja kõnealuste teiste liikmesriikide pädevad asutused omavahel koostööd ja abistavad üksteist vajadust mööda. Selline abi ja koostöö võivad sisaldada asjaomaste pädevate asutuste vahelist teabevahetust ja taotlusi võtta käesolevas artiklist osutatud järelevalvemeetmeid.

Artikkel 22

Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm

- (1) Selleks et hõlbustada andmete kogumist andmealtruismi alusel, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, et töötada välja Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm. Vorm võimaldab anda nõusoleku kõigis liikmesriikides ühtses vormis. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.
- (2) Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormis kasutatakse moodulipõhist lähenemisviisi, mis võimaldab kohandamist konkreetsete sektorite ja eri otstarvete jaoks.
- (3) Isikuandmete esitamise korral on Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormiga tagatud, et andmesubjektidel on võimalik anda nõusolek ja võtta nõusolek tagasi seoses konkreetse andmetöötlustoiminguga vastavalt määruse (EL) 2016/679 nõuetele.
- (4) Vorm on kättesaadaval viisil, mis võimaldab paberil väljatrükki ja inimesel seda lugeda, samuti elektroonilisel, masinloetaval kujul.

V PEATÜKK

PÄDEVAD ASUTUSED JA MENETLUSSÄTTED

Artikkel 23

Nõuded pädevatele asutustele

- (1) Artikli 12 ja artikli 20 kohaselt määratud pädevad asutused on juriidiliselt eraldiseisvad ja funktsionaalselt sõltumatud kõigist andmeajamisteenuste osutajatest või üksustest, kes kuuluvad tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse.
- (2) Pädevad asutused täidavad oma ülesandeid erapooletult, läbipaistvalt, järjekindlalt, usaldusväärselt ja tähtaegadest kinni pidades.
- (3) Pädevale asutusele käesoleva määrusega ette nähtud ülesannete täitmise eest vastutavad tippjuhid ja töötajad ei saa olla nende poolt hinnatavate teenuste projekterija, tootja, tarnija, paigaldaja, ostja, omanik, kasutaja või hooldaja ega neist

ühegi volitatud esindaja või neid esindada. See ei takista pädeva asutuse tegevuseks vajalike hinnatavate teenuste kasutamist ega selliste teenuste kasutamist isiklikul eesmärgil.

- (4) Tippjuhid ja töötajad ei osale tegevuses, mis võib ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust seoses neile usaldatud hindamistegevusega.
- (5) Pädevate asutuste käsutusse antakse nende ülesannete täitmiseks piisavad rahalised vahendid ja inimressursid, sealhulgas vajalikud tehnilised teadmised ja vahendid.
- (6) Liikmesriigi pädevad asutused annavad komisjoni ja teiste liikmesriikide pädevate asutuste käsutusse põhjendatud taotluse alusel teabe, mis on vajalik, et täita nende käesoleva määruse kohaseid ülesandeid. Kui riigi pädev asutus käsitab taotletud teavet äri- ja ametisaladust käsitlevate liidu ja riiklike õigusnormide alusel konfidentsiaalsena, tagavad komisjon ja kõik muud asjaomased pädevad asutused selle konfidentsiaalsuse.

Artikkel 24

Kaebuse esitamise õigus

- (1) Füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus esitada riigi asjaomasele pädevale asutusele kaebus andmeajamisteenuste osutaja või tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksuse peale.
- (2) Asutus, kellele kaebus esitatakse, teavitab kaebuse esitajat kaebuse menetlemise käigust ja tehtud otsusest, samuti artikliga 25 ette nähtud õigusest tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile.

Artikkel 25

Õigus tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile

- (1) Olenemata halduslikest ja muudest kohtuvälistest õiguskaitsevahenditest on kõigil mõjutatud füüsilistel ja juriidilistel isikutel õigus tõhusale kohtulikule õiguskaitsele seoses järgmisega:
 - (a) artiklites 12 ja 20 osutatud pädevale asutusele esitatud kaebuse menetlemata jätmine;
 - (b) artiklites 13, 17 ja 21 osutatud pädevate asutuste otsused, mis on tehtud andmeajamisteenuste osutaja suhtes kehtiva teavitamiskorra haldamise, järelevalve ja täitmise tagamise ning tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksuste järelevalve raames.
- (2) Käesoleva artikli kohased menetlused algatatakse selle liikmesriigi kohtus, kus asub asutus, mille suhtes kohtulikku õiguskaitsevahendit taotletakse.

VI PEATÜKK

EUROOPA ANDMEINNOVATSIOONI NÕUKOGU

Artikkel 26

Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu

- (1) Komisjon asutab Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu (edaspidi „nõukogu“), mis kujutab enesest eksperdirühma ja koosneb kõigi liikmesriikide pädevate asutuste,

Euroopa Andmekaitsekohtu, komisjoni ja asjaomaste andmeruude esindajatest ning teistest konkreetsete sektorite pädevate asutuste esindajatest.

- (2) Nõukogu koosolekul ning selle töös osalema võidakse kutsuda sidusrühmi ja asjaomaseid kolmandaid isikuid.
- (3) Nõukogu kohtumiste eesistuja on komisjon.
- (4) Nõukogu abistab sekretariaat, mille paneb kokku komisjon.

Artikkel 27 *Nõukogu ülesanded*

Nõukogul on järgmised ülesanded:

- (a) nõustada ja abistada komisjoni järjepidevate tavade väljatöötamisel artikli 7 lõikes 1 osutatud avaliku sektori asutuste ja pädevate asutuste jaoks, kes menetlevad artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotlusi;
- (b) nõustada ja abistada komisjoni selliste järjepidevate tavade väljatöötamisel pädevate asutuste jaoks, mida nad saaksid kasutada andmeajamisteenuste osutajate suhtes kehtivate nõuete kohaldamisel;
- (c) nõustada komisjoni selliste sektoriüleste standardite prioriseerimisel, mida tuleb kasutada ja mis tuleb välja töötada seoses andmete kasutamise ja sektoritevahelise jagamise ning konkreetsetes sektorites kehtivate turvalisuse ja juurdepääsukorra heade tavade sektoritevahelise võrdlemise ja vahetamisega, võttes seejuures arvesse sektorispetsiifilist standardimistevõimet;
- (d) abistada komisjoni andmete, samuti eri sektorite ja valdkondade vaheliste andmete jagamise teenuste koostalitlusvõime suurendamisel, tuginedes kehtivatele Euroopa, rahvusvahelistele või riiklikele standarditele;
- (e) soodustada suutlikkuse arendamise ja teabevahetuse abil käesoleva määruse kohast koostööd riiklike pädevate asutuste vahel, eriti luues viisid tõhusaks teabevahetuseks seoses andmeajamisteenuste osutajate suhtes kehtiva teavitamiskorra ning tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registreerimise ja järelevalvega.

VII PEATÜKK **KOMITEE JA DELEGEERITUD VOLITUSED**

Artikkel 28 *Delegeeritud volituste rakendamine*

- (1) Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
- (2) Artikli 5 lõikes 11 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [...].
- (3) Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 11 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

- (4) Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
- (5) Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (6) Artikli 5 lõike 11 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

Artikkel 29
Komiteemenetlus

- (1) Komisjoni abistab määruses (EL) nr 182/2011 osutatud komitee.
- (2) Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
- (3) Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui komitee liige seda taotleb. Sel juhul kutsub esimees mõistliku aja jooksul kokku komitee koosoleku.

VIII PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 30
Rahvusvaheline juurdepääs

- (1) Avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on 2. peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajamisteenuste osutaja või tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksus (olenevalt asjaoludest) võtab kõik mõistlikud tehnilised, õiguslikud ja korralduslikud meetmed, et hoida ära liidus säilitatavate isikustamata andmete edastamine või neile juurdepääs, kui selline edastamine või juurdepääs tingiks vastuolu liidu õiguse või asjaomase liikmesriigi õigusega, välja arvatud juhul, kui edastamine või juurdepääs on kooskõlas lõigetega 2 või 3.
- (2) Kolmanda riigi mis tahes astme kohtu või haldusasutuse otsust, millega nõutakse selliselt avaliku sektori asutuselt, füüsiliselt või juriidilisel isikult, kellele on 2. peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajamisteenuse osutajalt või tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksuselt, et ta edastaks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid liidus asuvaid isikustamata andmeid või annaks neile juurdepääsu, võib tunnustada ja selle mis tahes viisil täitmisele pöörata üksnes siis, kui kõnealune otsus põhineb nõude esitanud kolmanda riigi ja liidu või liikmesriigi vahel kehtival rahvusvahelisel lepingul, näiteks vastastikuse õigusabi lepingul, või nõude esitanud kolmanda riigi ja liikmesriigi vahelisel mistahes sellisel lepingul, mis on sõlmitud enne [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

- (3) Kui avaliku sektori asutusele, füüsilisele või juriidilisele isikule, kellele on 2. peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajamisteenuse osutajale või tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksusele adresseeritakse kolmanda riigi kohtu või haldusasutuse otsus, mille kohaselt ta peab edastama liidus asuvaid isikustamata andmeid või andma neile juurdepääsu, ja selle otsuse täitmine tingiks otsuse adressaadi jaoks ohu minna vastuollu liidu või asjaomase liikmesriigi õigusega, toimub selliste andmete edastamine kõnealusele kolmanda riigi asutusele või tema juurdepääs neile ainult juhul, kui:
- (a) kolmanda riigi süsteemi kohaselt tuleb esitada otsuse põhjused ja proportsionaalsus ning kohtumäärus või otsus (olenevalt asjaoludest) peab olema konkreetse iseloomuga, näiteks näidates ära küllaldase seose teatavate kahtlustatavate isikutega või rikkumistega;
 - (b) adressaadi põhjendatud vastuväite vaatab läbi kolmanda riigi pädev kohus ning
 - (c) sellega seoses on pädev kohus, kes teeb määruse või vaatab läbi haldusasutuse otsuse, kõnealuse riigi õiguse kohaselt volitatud võtma asjakohasel viisil arvesse selle teenuseosutaja asjaomaseid õigustatud huve, kes pakub liidu õiguse või kohaldatava liikmesriigi õigusega kaitstud andmeid.

Otsuse adressaat küsib käesoleva määruse kohaselt arvamust pädevatelt asutustelt, et otsustada selle üle, kas need tingimused on täidetud.

- (4) Kui lõikes 2 või 3 sätestatud tingimused on täidetud, esitab avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on 2. peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajamisteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registrisse kantud üksus (olenevalt asjaoludest) vastusena taotlusele minimaalse lubatud koguse andmeid, tuginedes taotluse mõistlikule tõlgendamisele.
- (5) Avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on 2. peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmeajamisteenuse osutaja ja andmealtruismiga tegelev üksus teavitab andmevaldajat kolmanda riigi haldusasutuse taotlusest tema andmetele juurdepääsuks, välja arvatud juhtudel, kui taotlus on esitatud õiguskaitse eesmärgil ja niivõrd, kui see on vajalik õiguskaitsetegevuse tulemuslikkuse tagamiseks.

Artikkel 31

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriik teatab komisjonile need normid ja meetmed hiljemalt [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev] ja teatab komisjonile viivitamata kõigist neid mõjutavatest hilisematest muudatustest.

Artikkel 32

Hindamine ja läbivaatamine

Hiljemalt [neli aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] hindab komisjon käesolevat määrust ning esitab peamiste järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Liikmesriigid esitavad komisjonile kogu asjakohase teabe, mida on vaja hindamisaruande koostamiseks.

Artikkel 33
Määruse (EL) nr 2018/1724 muutmine

Määruse (EL) nr 2018/1724 II lisasse, „Ettevõtte asutamine, juhtimine ja tegevuse lõpetamine“ alla, lisatakse järgmine rida:

„Ettevõtte asutamine, juhtimine ja tegevuse lõpetamine	Teatis andmeajagamine osutaja kohta	Teatise kättesaamise kinnitus
	Registreerimine Euroopa andmealtruismi organisatsioonina	Registreerimise kinnitus“.

Artikkel 34
Üleminekukord

Üksused, kes osutavad käesoleva määruse jõustumise kuupäeval artikli 9 lõike 1 kohaseid andmeajagamineid, peavad vastama III peatükis sätestatud nõuetele hiljemalt [kuupäev – 2 aastat pärast määruse kohaldamise alguskuupäeva].

Artikkel 35
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates [12 kuud pärast jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja